

Nyugatplusz

V. évfolyam 4. szám

ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS • ARCULAT: KOVÁCS GÁBOR

újnyugat

IRODALMI KÖR

Angela Caporaso, Bedri Baykam, Shin Tanabe, Elena Marini műveivel

VARGA IMRE: Néhány álomvers és badarka • PETŐCZ ANDRÁS: A visszatérés • TÓZSÉR ÁRPÁD: Ágyúk, virágok között II. • AGÓCS SÁNDOR: Öt perc a túloldalon • VÖRÖS ISTVÁN: Drótszonettek • BÍRÓ JÓZSEF: Understand who understands • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: távolodás • FELLINGER KÁROLY: Lombfűrészt • HEGYI BOTOS ATTILA: Az elveszett Jeruzsálem • BÍRÓ KINGA: A csend • FILIP TAMÁS: Miért? • KÓBOR ADRIÁNA: Untitled • ERDÉLYI MELINDA: Elif Shafak – „Mindig nomádnak tartottam magam”

MISKE EMŐ: Hegygerinc

HEGYI BOTOS ATTILA

Az olaj ága

Ki hűvös alkonyatkor a kertben,
a barlang s a lebegő legelők egén,
Magdaléna hajnalpírjában,
a galambbúgásban,
a feltámadás költészetében.
Valaki odakinn, az olajfák hegyén.

A Nyugatplusz
megjelenését támogatta:

BUDAPEST
KÖZVETLEN FÉLÉRTÉKESZŐ

B E L V Á R O S
A JÖVŐ VÁROSA

HU ISSN 2064 2458

Ára: 950 Ft

9 772064 245802

IRODALMI KÁVÉHÁZ

Legendák nyomában

Az Újnyugat Irodalmi Kör és a József Attila Színház közös irodalmi szalonja.

Művészeti vezető: Szabó Zoltán Attila

Rendező: Kálloy Molnár Péter

„A Legendák nyomában-esteket az teszi különlegessé, hogy a publikum nemcsak múlt időben hallhat a magyar író- és költőgénuszokról. A Nyugat legendái ugyanis inspirálják, avagy vitára készítetik az utódokat, ezért minden alkalommal a kortárs „válasz” is része a Szabó szerkesztette újnyugatos előadásoknak.” Litera

2017. november 27.

„Az élet kötelesség” – Márai-puzzle

Ujréti Lászlóval, Kálloy Molnár Péterrel és Szabó Zoltán Attilával

Vendégek: Bolemant László, Szűgyi Zoltán

„Én minden esetre életem végéig hűséges híve maradok, mint az egyik legjelentősebb, keménygerincű magyar íróhoz, akitől mindig van mit tanulnunk” (Rónay László, Nyugat Plusz)

2017. december 7.

„Minden másképp van” – utazások Karinthy Frigyessel

Blazsovsky Ákossal, Kálloy Molnár Péterrel és Szabó Zoltán Attilával

„...a valóság is teljesen groteszk, ha alaposan megnézzük. Persze olyan alapon kell megnéznünk, ahogy Karinthy tette (...) félreérthetetlenül bizonyítja be, hogy minden másképp van.” (Bálint György, Nyugat)

2018. január: LEGENDÁS KABARÉ, avagy:

„Az élet olyan, mint a motor. Be kell rúgni, másként nem megy” (Hofi Géza)

2018. február: VÉR ÉS ARANY. A NAGY ADY-KALANDTÚRA. *„Ő volt az, akiben teljes lett az idő, akinek elébe jutottak az előfutárok, aki kimondta a szót, amit ki kellett mondani.”* (Szerb Antal)

2018. március: ARANYPETŐFI. *„isten adjon neked hosszú, dicső életet, innen is, túl is a síron”* (A.J.)

2018. április: ÚJHOLD – IN MEMORIAM RADNÓTI.

2018. május: KÁVÉHÁZI TÜKÖR, MODERN IVÓNÓTA. Rock és szépirodalom.

Kortársak a „mélyvízben”.

Évadzáró buli – talányokkal.

Képek: Molnár József

Jegypénztár: (1) 270-7514

E-mail: szervezes@jozsefattilasinhaz.hu

JÓZSEF ATTILA
SZÍNHÁZ

újnyugat
IRODALMI KÖR

VARGA IMRE

Néhány álomvers és badarka

Telefon csörren. Jel odaátról.
Rét közepén fa. Közel vagy távol.

*

Csörgedeznek lent a szavak.
Füves partról nézed magad.
Jelek és hangok csobolnak.
Hátadra lánghol a holnap.

*

Könyökhajlat. Kígyó fészek.
A lakója nagy és mérges.
Kérdezgetem: pihensz, vedlesz?
Vagy már engemet emésztesz?

*

Sztráda mellett kúszórózsák –
zajban, bűzben mosolyoznák.
Bár a derűjük élveteg;
ha ki látja: vén lesz, beteg.

*

Rímtől rímig álmodok.
A vers rajtam átmozog.
Átfúj rajtam őszi szél.
A bálványfa: színbeszél.

*

Álmodtam egy verset,
s mire fölébredtem,
már az üres forma
csendjében hevertem.

*

Zsigereid mélyén
zúg egy titkos üzem.
Hallgasd, hogy ide át
most éppen mit üzen.

Újnyugat, 2012.

Tartalom

EZERJÓ	4
Az illuzionista (Kéringér Gábor) Természeti képek (Szauer Ágoston) Babits – újratöltve (Gaál Tibor T-boy)	
MESEBESZÉD	6
Egy mimóza bezárul (Bíró Kinga) A visszatérés (Petőcz András) Napfogat (Hegyi Botos Attila) Vallatás (Novák Valentin) Buborék, levegő (Hekl Krisztina)	
KILÁTÓ	12
A Nyugat Plusz vendégei: Fernando Aguiar, Angela Caporaso, Tchello d'Barros, Bedri Baykam, Roi Vaara, Shin Tanabe, Giovanni Fontana, Julien Blaine, Elena Marini, Géczli János Understand who understands (Bíró József)	
ESSZÉ	18
Ágyúk, virágok között II. (Tózsér Árpád)	
VADNYUGAT	21
egy pillanat (Debreczeny György) Árnyékok lázadása (Csontos Márta) Untitled (Kóbor Adriána) Maximum habcsók (Szabó Zoltán Attila) Egyensúly (talanság) – Csontos Márta szám tan (Györe Balázs) Öt perc a túloldalon (Agócs Sándor) A semmi kora (Morkuszt Tamás) Drótszonettek (Vörös István) A hűséges Turbina (Szilágyi József) A csend (Bíró Kinga) távolodás (Horváth Gábor Miklós) Lombfűrés (Fellinger Károly) Tanka (Nagygyörgy Erzsébet) Rekviem (Szilágyi Gábor)	
MANÉZS	31
Föld és vadon között / Milyen? (Filip Tamás) Évzáró (Molnár József) sorok (Horváth Gábor Miklós) Fanni – Búcsú a nyelvtől (Török Áron) Forgácsok a sötét király agyából (Novák Valentin) Aforizmak Lu-Fi mester tollából (Kéringér Gábor) Az elveszett Jeruzsálem (Hegyi Botos Attila) ...és újra... (Szepesi Zsuzsanna)	
LÁTÓTÉR	36
Elif Shafak: „nomádnak tartottam magam... (Erdélyi Melinda) Amor/Jézus (Spangel Péter)	
BELVÁROSI CSODÁK	39
át az Erzsébet hídon (Bolemant László)	

KÉRINGER GÁBOR

Az illuzionista

Ha átnézel rajtam,
semmit se látsz, de
kincset találsz,
ha szemembe nézel.
Üres kezemből
bőven adok,
ha tartod a markod,
fügét mutatok.
Fűrészem alatt
négyfele váglak,
de mégis
épebb leszel,
mint voltál.
Mozsárban apró
szavakat zúzok,
cilinderemből
versszalag csurog.

Megrendelhető:

happycaroffice@gmail.com

erefbt@gmail.com

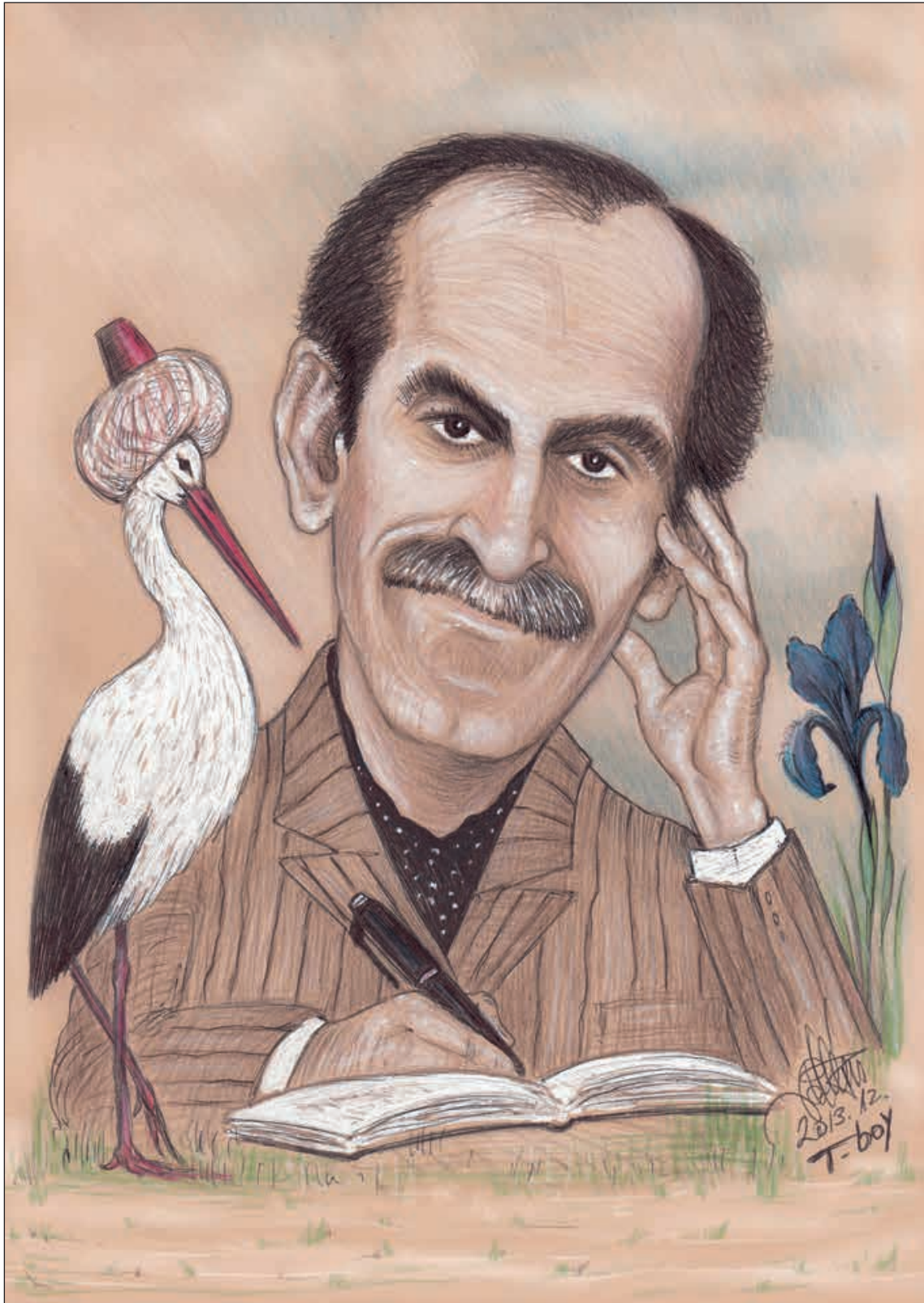
SZAUER ÁGOSTON

Természeti képek

Lassú felhő, pufók, fehér,
valaki sétáltatja tán.
Örökké déli szél suhog.
Utána fordul egy platán.

Pókháló két meggyág között:
sokszög vagy furcsa, torz kerék.
Nincs is, ki érti pontosan
bölcs koordinátarendszerét.

Gaál Tibor T-Boy: Babits – újratöltve

BÍRÓ KINGA

Egy mimóza bezárul

Ülünk egymással szemben, tisztes távolságban – mint mindig. Beszélgetni próbálunk – mint mindig. Persze most sem megy.

Ahogy nézlek, látom, mennyire megöregedtél. Apró lettél, a vállamig sem érsz, a fogaid közt, a két metsző közt, egyre nagyobb a rés – mindig mondd, hogy utálok. Ahogy nézlek, eszembe jut, mennyire tökéletes mása lettél annak, akit annyira szeretted. Mindened olyan, még a körmöd formája is a kezeden. Napról napra véreesebb a szemed. Néha aggódva nézlek... Féltetek.

Beszélünk tovább. Futjuk a kötelező köröket, néha teszünk egy óvatos lépést egymás felé. Ki lép vissza hamarabb, te vagy én? Mindig másképp alakul, köztünk ez örök macska-egér játék... volt, s lesz, míg élsz.

Mesélek, mesélek, újra kockáztatok – mint mindig, évtizedek óta, sorolom, ami bennem van, hátha megértesz, s odajössz, átölelsz... Édesanyám. Szerettem volna, hogy úgy szeress, mint azt a másikat, aki szintén belőled jött, mégis különlegesebb neked...

Nem tudom, milyen volt a gyerekkorod, sosem beszéltél róla. Csak azt a fekete-fehér képet látom a szobádban, pöttyös ruhában vagy, mind a négyen ott vagytok. Ma már csak te élsz közülük, mind elmentek egy másik világba.

Látom zöld szemed a szemüveged mögött, látom, ahogy színe a hangulatod szerint változik, ettől az én hangulatom is ingadozik.

Néha azt érzem, csak belecsöppentem az életedbe, véletlen, számodra is érthetetlen, meglepő módon. Néha meg azt, *belőled szívtam ki azt a keserűséget, amivel élek*, s hasonlóak vagyunk. Néha elképzelem, milyen lehetett az a kislány, ott a fényképen, ahogy játszik, vagy az édesanyjához bújik. Bújt?

Elhallgatok, visszahúzódok, tudom, érzem, csalódást okoztam – mint mindig.

Tekintetem a virágaidra téved, virítanak, szeretettel gondozod, ápolod őket. Szeretted őket. Tudod-e, hogy én is egy virág vagyok? Egy kis mimózavirággá nevelődtem, mely összezárja leveleit, ha hozzáérsz, óvatosan kell közelíteni felé...

Feszengek, elkap a vágy, hogy felpattanjak, menjek, elmeneküljek, s elfelejtsem haragoszöld tekinteted, amit úgysem tudok – mint mindig. Terelem a témát magamról, de tudom, már késő, a pillanat elillant, a keserű íz a számban maradt.

Nem szólunk semmit, *a csend leült közénk*. Érzem a gondolataidat, érzem, ahogy kattogsz, kire ütöttem, mert szerinted nem rátok, az biztos.

Én pedig arra gondolok – mint mindig –, csak *közétek* pottyantam, de nem *hozzátok*...

Újra ötéves kislány szeretnék lenni, aki mindent elhisz, hiszi a világot, mindent, amit te mondasz, mert amit te mondasz, az az igaz, az az örök törvény, a te törvényed, az én törvényem, Édesanyám.

Keretek között

2017. 11. 17. –
2018. 02. 18.

Kiemelt támogató:

Együttműködő partnerek:

A hatvanas
évek művészete
Magyarországon
(1958–1968)

Magyar Nemzeti Galéria

PETŐCZ ANDRÁS

A visszatérés

*Ha majd a macska visszatér, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha visszatér.*

A költő egyedül van, magányos a költő,
furcsa is lenne, ha nem lenne magányos,
sovány és beteg, ha nem haldokolna.

A macska végtelen utakra távozott, aggódik is
a költő, hogy valami utcasarkon, vagy valami
autó kerekei alatt végzi be távoli kalandjait.

*Ha egyszer a macska visszatérne, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha egyszer visszatérne.*

Nem tudhatunk semmit a macskáról. Szabadabb
talán, mint korábban volt, amikor a költő lakása
volt csupán a birodalma, és azt hitte végtelen világnak.

A költő tehát szabadnak hiszi a macskát. Nem
tudja, mennyi rabságot és bizonytalanságot él
meg a macska, mert nincs már vele a költő.

*Ha mégis visszatérne a macska, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha mégis, ha mégis.*

A város vasútállomása felett, ahol a költő élt
a macskájával, végtelen ideje egy füstcsík lebeg,
mozdulatlanul, miként a kényelmes idő.

A költő ül egy teraszon, valami karosszékben, és
tudja, hogy nem megy el senki, és nem jön vissza
senki, merthogy soha, semmi sem változik.

*Talán, ha majd a macska visszatér, csapzottan,
némán és megtépázottan. Talán, ha visszatér.*

MISKE EMŐ: Rokokó

HEGYI BOTOS ATTILA

Napfogat

(Sol Invictus)

Égni jön a láng.
Sötét drágakövekbe,
fonnyadt árnyakba,
meddő fűgékbe kap.
Mögötte ég a víz,
föld, a jég s az éjjel.
Mélyben tenyésző enyészet,
horizonton vérző torzsák.
Egymásba kinn és benn.
Meztelen isten
azúrrá feszített íjjal.
Villanó mosoly
fogak fogatával.
Zeng húrok idegén,
szemhéjon, pattanó
csészelevelén.
Tükörbe hajított
bazaltján,
kozmoszokra tört
szembogarán
a Nap.

KISTELEKI DÓRA: Girl with star

NOVÁK VALENTIN

Vallatás,

amelyben egy rendhagyó óra kérdései rámennek Krúdy kimunkált idegeire, de a válasza frappáns...

– Krúdy bá', és hogyan kell csajozni tíz korsó sör után, egy palack bor előtt, a postakocsi állomás restijében, miközben Józsi Jenő beletenyere a hamutálba, úgy besikeredett a Hubertustól, igen, maga rúgatta be azt az áldott jó fiút, de azért a cigarettet ki-be forgatja a szájában, mint egy nyugger tűznyelő, aki piaci polgárokat kápráztat pár, felesre váltható eurocentért, s ráadásul, miután kifújja a slukkot, beleszáll, ha zaklatottan is, a maga gondolatmenetébe; szóval érti, hogy lehet így csajozni, felszedni egy nőt, rávenni, hogy letegye végre a mobilját, és a sikátor kukáján..., mielőtt eltűnik a tót Alpok roppant meredélyei között felejteni, igen, így, a maga korában, amikor a bajsza már fehérbe ködlik, akárcsak köpcösbe hajló alakja, lehelete ötvenkét nyár esszenciáját hirdeti, s már a tokája is megfordíthatatlanul ereszködében?

– És Gyula bá, megy-e még az írás, így ötven után, amikor a kalandot hónapokig piheni, s még pornófilmet sem néz a havi böjtben; a boros estét napokig pihegi egy lereluxázott, harmadik kerületi panellakásban, amit régi lakhelyén húzott fel az erodált idő; a tabáni lépcsőzést, meg órákig üli ki magából a Horvát-kert kockás abroszait koptatva könyökvédős jakójával; megy-e az írás, ha már kevés a potencia, a szex, a szusz, a szesz, a toll és/vagy az üvegbetét, a tintapatronra fordítható kölcsön, ha már nem jut elég oxigén az agyba, ha már lassan reverberálnak a memória kis glóriái, megy-e még az írás, ha már eklektikus a reggel: öröm, hogy felébredt, vágy, hogy nem lesz rosszul délig, remény, hogy eljön még a kocsmárosnékkal kecsegtető este, amely nem az utolsó; mindezek egyetlen, Önt marcangoló gondolatban keveredve.

– Te Gysuzi, mert óra elején kérted, hogy legyünk pertu, ital nélkül is, elég ha a pedellus búzlik a rumtól fél nyolckor, szóval bevállalhatnád, mert olyan bevállalósnak tűnsz, onnan, a katedréről oltogatva minket, hogy mi-

lyen tuti dolog az írói létezés, az allűr; szóval bevállalhatnád, hogy – vagy nem ittál, nem etél, nem nőztél egész életedben, nemivásban így válva Petőfi-epigonná, mert ily korhelykedés mellett nem lehet ekkora életművet feltornyolni az égig; vagy bevállalhatnád, ha tökösgyerek vagy, hogy írtál egy novellát, s lévén, még idejekorán, mielőtt kisajtolad volna a másodikat és a többit, titkos életjáradékokra vagy EuroJackpot-főnyereményre tettél szert, ebből következően pedig, regényt s novellát feledve, inkább végigkorhelykedted a Józsefvárost, a Vízivárost, a Vizafogót, a Tabánt, s a Ligeten túli víg vidék söntéseit, hogy össz-Magyarország mindenik kocsmájáról már ne is essék szó; szóval comingoutolhatnád, hogy míg ezt tetted, említett, egyetlen novelládból fénymásoltattál egy példányt, azt mondatonként szétvágta, a mondatokat pedig elküldted tíz kicsi négernek, a tíz kicsi néger pedig az elnagyolt instrukciók ellenére, egyazon stílusban, leskribálta roppant mennyiségű irodalmi örökséged, mely regény- és novellahalmaznak csak a kezdő soraiért illetve téged honorárium...

– Kérem, Krúdy Gyula, elsőrendű vádlott álljon fel, vegye le a kalapját végre, hisz bíróság előtt felel, törölje bajszaról a sörhabot, tegye ki nyíltan regényeit, mintha ólomkatonáknak építne várat, vegye fel cvikkerét, s ex asszonyait feledve, ex cathedra et ex nullo hozzon fel valamit mentségére, vagy olvasson nekünk valamit, valamit, ami kirángatja a szívet a fibrillációból, valamit, ami büszkén kidagasztja a COPD-s tüdőt, valamit, ami felszítja az agyvelő hüvelyét vesztett axonjait, és nyugdíjba küldi a bimbózdó szklerózist. Valami élveboncolást várunk itt magától, kérem.

– Hm, mit is mondhatnék, mit is olvashatnék ily ellenszélben? Talán egy sörhabkönyű tárcát, hogy ti is megértsétek, egy kacagatóbb irományt, melytől bugyborogtok mint a szikvíz, vagy egy regényrészletet, melynek minden mondatában idegesen rezdül a betölthetetlen világteljesség, vagy egy korabeli késmárki étlapot, amit nem elloptam, de nekem ajándékozott Valentín úr, a feletti olthatatlan örömeiben, hogy végigtettem. Nem. Le-

gyen most más. Egy Krúdy-fröccs. Agyatok egy deci szódavizére rátöltök kilenc rész esszenciát. Pezsgő újbort, még soha le nem írt szavakat. Így hát kedveseim... Történt egyszer, hogy Krúdy Gyula, magyar író, számos utódírkász megihletője, nagyon ráunt, hogy osztálynyi, impertinens kölök, irodalmi sztereotípiákat, nettó sértéseket sziporkázva cseszteti egy rendhagyó órának nevezett kínvallatáson, s köszönés nélkül kilépdelt a te-

remből, elballagott az első útjába eső spíbe, ott pedig a pohár aljára nézett. A pohár alján látott számos művészt, akik integettek neki, így hát bemászott hozzájuk, s ott éltek, míg ki nem mosta őket a pincérmő, ott éltek szárazanyag- és baktérium-boldogan, míg tárgylemezre nem tette őket a NÉBIH kémikusa, ott éltek, míg a világ...

Azzal Krúdy, ahogy megjövendölte, köszönés nélkül távozott e mai kocsmából...

■ FERNANDO AGUIAR vizuális költeménye

HEKL KRISZTINA

Buborék, levegő

A fűvön ülnek, nem messze a medencétől, két méterre egymástól. Mindez augusztusban, az uszodában történik. A hely parányi, összesen egy szabadtéri medencéje és büféje van, első ránézésre azt hinné az ember, strandra tévedt, mégis ez áll büszkén, csupa nagybetűvel a bejárat felett: USZODA.

Nem könnyű megtalálni, a főváros külső kerületében, irodaépületek és tizemeletes panelházak szomszédságában, fáktól védett völgyben lapul, kanyargós út visz a kapuig. Munka után járnak oda mindketten, a nő és a férfi, hiszen egészen más úgy zárni a napot, hogy az ember elmondhatja magáról, strandon is volt. Kicsit olyan ez, mint nyaralni. A nő utálja a munkáját, nap, mint nap eljátszik a gondolattal, mi lenne, ha. Mi lenne, ha nem parkolnék le az irodaház előtt, inkább küldenék a főnöknek egy üzenetet, hogy elnézést, ma reggel nagyon furcsán érzem magam, nem akarom megfertőzni a többieket. Elhajtanék az épület mellett, és addig mennék, amíg el nem fogy a benzin, esetleg tankolnék is útközben, és csak úgy furikáznék összevissza.

A férfi is utálja a kötöttségeket, főleg azt, amit saját magának okozott, még évekkorábban. Szabadság iránt érzett vágyukat még nem tudják egymásról, hiszen egyelőre a fűben ülnek, és most látják egymást először. A nő türkiz bikinit visel, a férfi fekete úszónadrágot. Mindketten tudják magukról, hogy jól néznek ki, ezért is fedezik fel egymást. A férfi először egy darázssal hadakozik, amiből meglehetősen sok van errefelé. Beleszállnak az üdítő pohárba, elrejtőznek a fűben. A férfi előbb a kezével hadonászik, majd a vizes törülközővel csapkod. Miután elüldözte a darazsot, leteríti a törülközőt, végigfekszik rajta, pont abban a pozícióban, hogy láthassa a nőt, aki könyökére támaszkodva könyvet olvas. A nő néha felpillant, és diszkrétén végigméri a férfi felsőtestét. Bárcsak, gondolja. A férfi ezt észreveszi, és most már leplezetlenül bámulja a nőt. A nő elkapja a tekintetét. Ezt még eljátsszák néhányszor, azután a férfi bemutatató úszást rendez a medencében. Peckes mozdulatokkal elsétál a startköig, könnyed fejest ugrik, két hosszú úszik gyorsúszásban, egyet pillangóban, kijön a vízből, megrázza szemébe lógó haját.

A nő szereti a picit hosszabb, szembe lógó haját, főleg, ha barna és vizes. Ő nem rendez bemutatató úszást, még a fejét sem dugja víz alá mellben, úgyhogy jobb lesz, ha erre az ismerkedés kezdetén nem hívja fel a figyelmet. Magasabbrá emeli, láthatóvá teszi a könyvet, ezzel is kidomborítva műveltségét. A kötet új, borítóján piros napkorong sárga felhőkkel, egy létra és a cím. A férfi szája széles mosolyra húzódik, amikor meglátja a borítót.

– Szia! Ne haragudj, hogy megszólítalak. Jól látom, hogy a kedvenc könyvedet olvasod?

– Nem hinném, ezt a könyvet kevesen ismerik, de azért szia.

– Biztosan azt gondold rólam, hogy csajozni akarok. Távol álljon tőlem, csak azt szeretném tudni, hogy tetszik a könyv. Mi a véleményed az írójáról?

– Furcsán ismerkedsz, az már biztos. Nem kell a könyvről beszélgetni, nyugodtan kérdezhetsz tőlem más is.

– Engem tényleg érdekel, hogy mi a véleményed a könyvről.

– A szöveg kissé erőltetett, öntetszelgő. Látszik, hogy az író elájult önmagától – feleli a nő.

– Ezt hogy érted? Olvastad egyáltalán?

– A felénél járok, nem tudom, meddig bírom. Dögunalmas. Nem történik benne semmi. Az életképtelen főhős baromságokról elmélkedik. Szerintem az író is félkegyelmű, nincs egy épkezláb gondolata. Folyton más művekre utal, szerintem szándékosan teszi, hogy piederstára emelhesse önmagát a többi bölcsész előtt.

– Kisasszony, kegyed ugye nem gondolja, hogy egy könyvben feltétlenül történnie kell valaminek? Ha fordulatokra vágyik, olvasson Agatha Christie-t vagy Jókai Mórt, azt egyszerűbb teremtések is értik, mint magácska.

– Uram, miért udvarol nekem, ha ilyen hülyének néz? Elég nagy az uszoda, odébb is fáradhat.

– Ne szívd úgy mellre. Igazad volt, hagyjuk a könyvet. Volna kedved szaunázni?

Amikor a férfi kinyitja az ajtót, megcsapja a hőség. Csukjátok be végre, gyerünk, gyorsabban, förmed rájuk a benn ülő, kigyúrt kopasz. A szauna a szokásosnál is forróbb, olyan, mint a pokol legmélyebb bugyra. A nő végigfekszik az alsó pa-

don, a férfi felmászik a legfelső fokra, róla senki ne gondolja, hogy puhány. Elhelyezkedik lótoszülésben, karját térdén pihentetve összeérinti hüvelyk- és mutatóujját. Megvilágosodott buddhista szerzetes arckifejezést ölt magára. Pár perc elteltével a kigyúrt kopasz, kezében a kétliteres flakonnal, feláll. A flakon teljes tartalmát rálocsolja a kályhára. A kő sistereg, megcsapja őket a tűzforró, citromos-mentás gőz. A felső polcon ülő férfi majdnem elájul, előre-hátra dülöngél, langyos izzadsága az alsó polcon fekvő nőre csepeg. A nő felváltva nézi saját rákvörös testét és a homokórát, mintha teniszmérkőzésen lenne. Még öt percet kell kibírni, gondolja, és összeszorítja a fogát. Szerencsére nem kell kivárnia, a férfi hirtelen felpattan, lemászik a magasból, és kiszalad az ajtón. A nő némi ráhagyással, az ájulás előtt egy perccel hagyja abba a szaunázást. A férfi a kinti medencében már a harmadik hosszt ússza.

A nő óvatosan bemászik a medencébe. Amikor középső lábujja görcsbe rándul, ügyel arra, hogy szenvedése ne legyen feltűnő. Úszik pár métert, majd a medence peremébe kapaszkodva vár. Észreveszi az oktatót, aki a parton állva épp a tanítványának magyaráz, néhány mozdulattal be is mutatja a gyakorlatot. Az oktató fiatal lány, arca szép és szabályos, válla dupla szélességű, karját egy gibbon is megirigyelhetné. A nő próbálja visszaadni mindazt, amit a lekéből elcsíp. Hullámmozgást végez a testével, fejét víz alá dugja úszás közben. Buborék, levegő, láb, szünet. Most először úszik profin. A férfi jól szórakozik, azt nézi, milyen ferde vonalban halad a nő a medencében.

Egy kövér kisfiú ráül a pályaelválasztó kötélre. A nő békátempó közben kétszer is belerúg a kisfiú lábába. A startkőig még elúszik, és ott megkapaszkodik a korlátban. A férfi követi őt. Egy darabig általános témákról kérdezi a nőt, majd visszatér a kedvenc gumicsontjához.

– Mondd, miért olvasod a könyvet, ha ennyire utálod?

– Mert kötelező.

– Melyik egyetemen tanítanak erről az önelégtelt, életképtelen baromról?

– Nem egyetemen, írőiskolában.

– Te írsz?

– Igen, én író vagyok – feleli a nő.

– Mit írsz? Krimit?

– Szépirodalmat, regényt, novellát, néha verseket. Ne kérdezd meg, hogy miről szoktam írni, mi a témám, mert akkor faképnél hagyjak.

– Az előbb még azt mondtad, hogy irodaházban dolgozol, itt, a környéken. Arra is emlékszem, hogy auditor vagy.

– Igen, pontosan.

– Akkor te nem vagy író. Te minőségellenőr vagy.

– Szerinted író csak az lehet, aki meg tud élni belőle?

– Szerintem igen.

– Ha ez igaz lenne, nagyon kevés író rohagálna Magyarországon.

– Van pasid?

– Hogy jön ez ide? Éppen eleget beszéltem magról, most te jössz. Mivel foglalkozol?

– Ezzel is, azzal is, attól függ, milyen hangulatban ébredek.

– Konkrétan?

– Nézem a nárciszok nyílását a kertben. Néha szerepelek itt-ott, javítgatok ezt-azt, főként lapokban, nem érdekes, hülyeség. Sokkal fontosabb az, hogy mi most itt vagyunk, együtt, süt a nap, szállnak a darazsak.

– Van feleséged?

– Ne légy kiábrándító! Persze, hogy van.

– Mi a baj veled?

– Miből gondolod, hogy baj van? A feleségem színésznő, szép és okos, imádjuk egymást.

– Akkor meg?

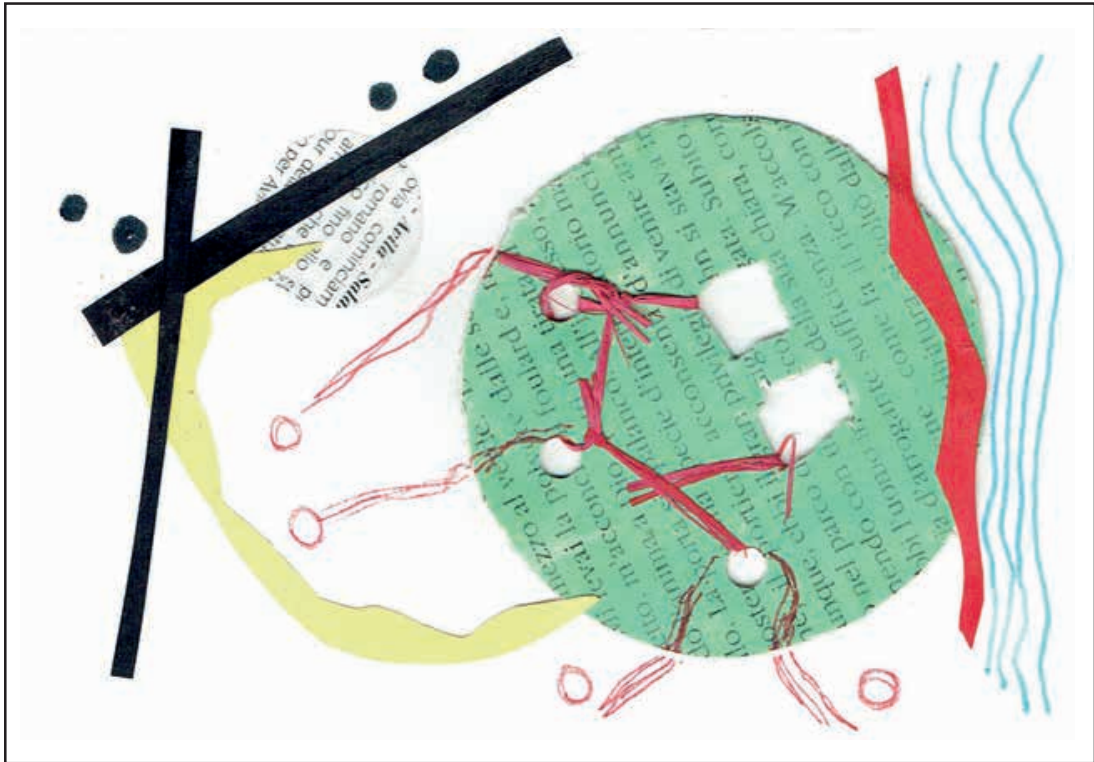
– Bevallom, nem tudok elmenni melletted, pedig el kellene mennem melletted. Van benned valami izgató, amit nagyon sajnállok, de attól még így van. Talán az, ahogy a fűvön ülsz, vagy, ahogy most rám nézel, esetleg a tétova mozdulat, amivel a könyvemet lapozod.

– A könyvedet?

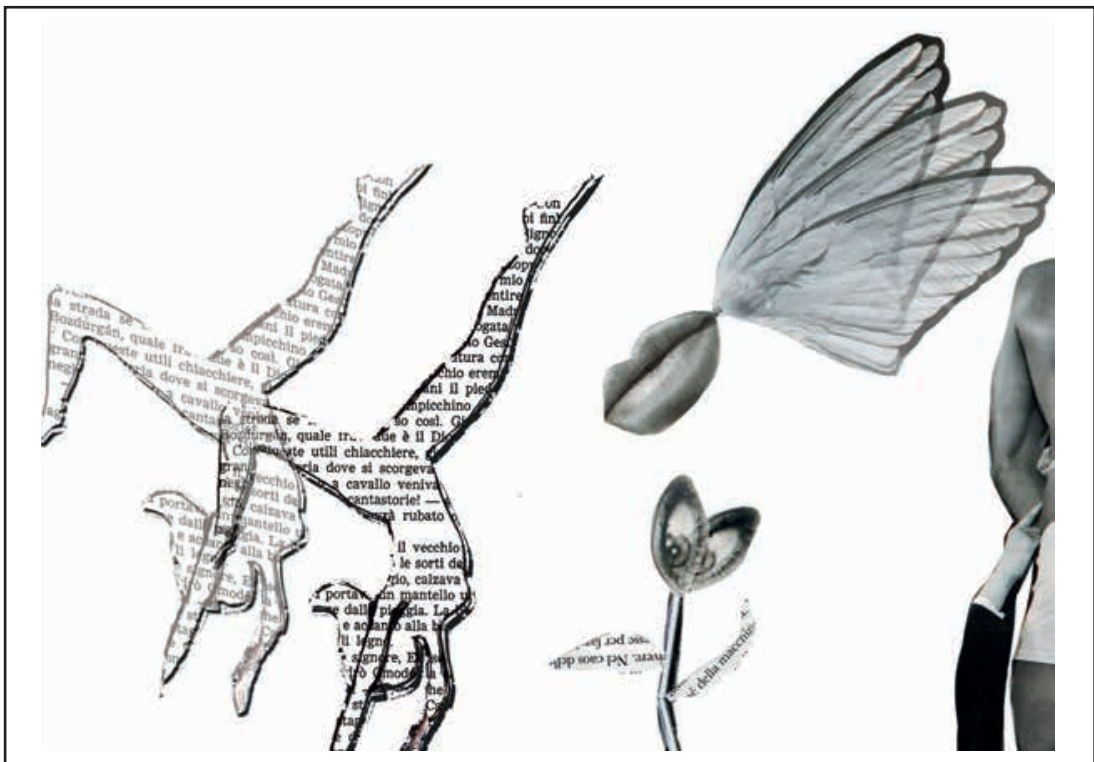
– Én vagyok a félkegyelmű, tudod, a bölcsészblabla szerzője.

Bezár a strandbüfé, lekapcsolják a zenét. Eddig észre sem vették, hogy szól, csak a hiánya tűnik fel. A pénztáros feláll, összeszedi, feltornyozza, és egymáshoz láncolja a nyugágyakat. A medence szélénél már csak két pár strandpapucs van. A nő és a férfi egymást nézi, és nevetnek. A férfi azon nevet, ahogy a nő nevet. A lemenő nap piros korongja sárgára festi a felhők szegélyét. A nő felkapaszkodik a létrára, kimászik a vízből. Azután veszi a törülközőjét, mennie kell, valaki várja őt a kapu előtt. A férfi felöltözik, beül az autóba. Végighajt a városon, nyomja a gázt, átnyomja magát város esti forgalmán, végül kibukkan valahol, és a szemébe lógó vizes hajtól egy ideig fogalma sincs, hová érkezett.

ANGELA CAPORASO vizuális költeményei

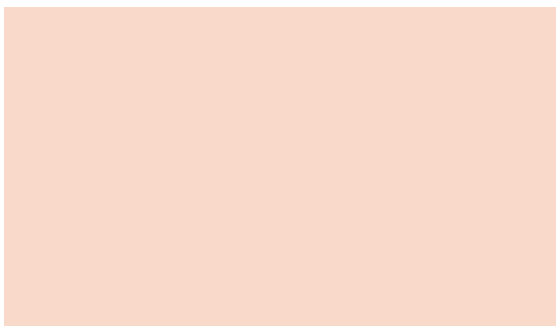
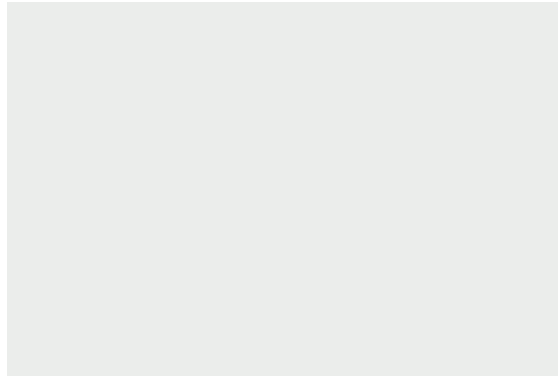
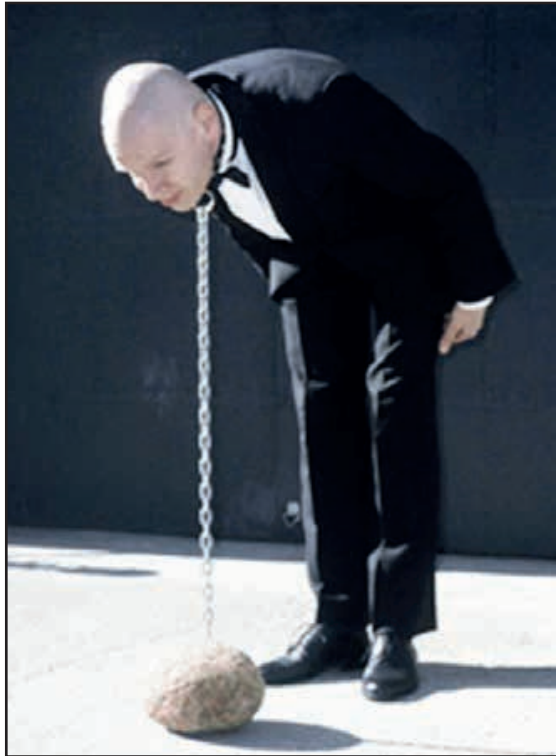

Capriole

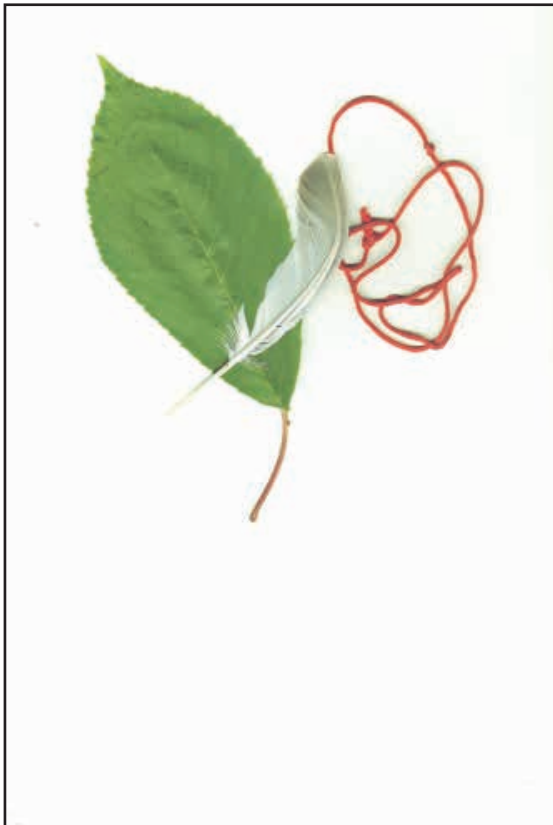
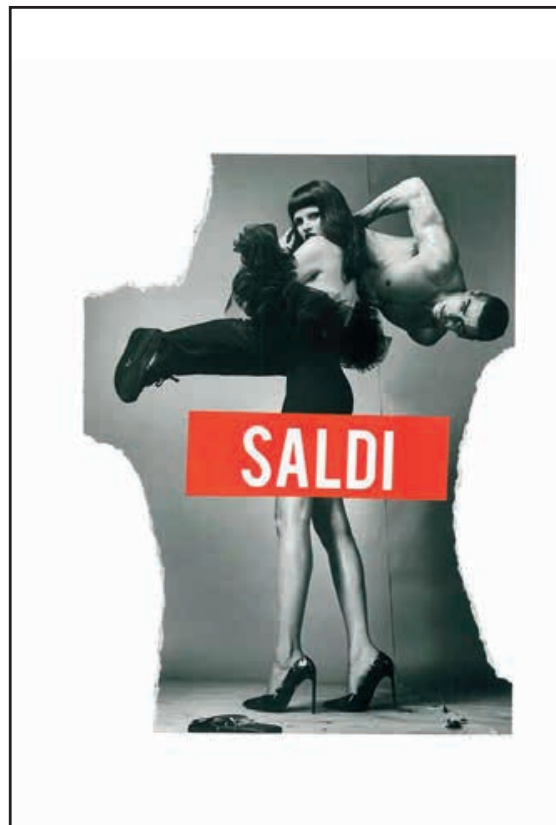

ROI VAARA - performance-képkockák 1-4

SHIN TANABE vizuális költeményei

■ Giovanni Fontana művei (Imágó 1-3)**■ Julien Blaine alkotása****■ ELENA MARINI alkotása**

BÍRÓ JÓZSEF

Understand who understands

országosan általános állapot / nyomorba – cseppenni / abban élni / napfényes róttavas / virágos – május volt / ... / a vércserének köszönhetően / ... / **várólisták nem lévén** / életben maradtam / hihető avagy sem / emlékszem a kórházi ágyam végében elhelyezett szerkezetre / ... / ... és ... / ... / arra is / ... / ájulástól – ájulásig – köztes – időkben magamhoz térve / láttam fehérköpenyes fölöttem – tanakodókat / ... / láttam a kitárt / osztott – kazettás – ablakot / majd / kisvártatva visszazuhantam a semmibe / ... / igen / ... / határozottan emlékszem / teljességgel átjárt / az iszonyat / pedig / ... / azt sem tudhattam / mi az amitől rettegettem / ... / ma már sejtem / szerencsésebb lett volna ez – időben / csendesen távozom / ... / ártatlan – tisztán / ... / manapság viszont kiver / a / hidegveríték / ha arra gondolok / ... / túl közel a vég / ... / talán / két dolog jelenthetne nyugvást / ... –, hogy a Feleségemmel odaát is együtt leszek / s még a kis – Unokámmal / ... / ennyivel kibékülnék / ... / **1** / mennyországi / garantáltan – csendes – albréletben

p . s . : no persze vannak még páran akiket szívesen vendégnélnek – látnék a bérleményben / hosszúsora lenne / így aztán nem írom

GÉCZI JÁNOS vizuális költeménye

TŐZSÉR ÁRPÁD

Ágyúk, virágok között II.

Naplófeljegyzések 2010-ből

■ Január 14.

Gyűlölte Kosztolányiné (Harmos Ilona) Füst Milánnét, ahogy ő írja: „Erzsit” (*Burokban születtem*; Noran, 2003), vagy szerette? Dicséri a segítőkészségét, szívességét, de mindjárt hozzászól: „... az ember nem tud szabadulni attól az aljas gondolatától, hogy ezen a szívességen ő keres, százalékot kap, vagy felszámít”. Ki mint él, úgy ítél. Az ember Kosztolányiné visszaemlékezéseit olvasva nem tud szabadulni az aljas gondolatától, hogy ez a kitűnő megfigyelő, pengeelméjű nő tulajdonképpen nem tud szeretni senkit, s még a férjéről, Kosztolányi Dezsőről is csak úgy ír, mint tulajdonáról, mint valami kincsről, amelyet őrizni kell, amelyen ő keres, százalékot kap belőle vagy felszámít.

Amikor Kosztolányi a halála előtt megismerkedett a fiatal, szép és kedves Radákovich Máriával, a szerelmes leveleiket állítólag Füst Milánné hozta-vitte. Ilonának volt tehát miért haragudnia rá, de mire volt jó azt írnia róla, hogy „Szűnni nem akaró a termete... Hosszú, hosszú – nevetni kell, ha látja az ember, azon is, amit tesz, azon is, amit mond!” – Tőle (Kosztolányinétől) persze mindenki, maga Radákovich Mária is megkapta a magáét. A Máriának írt, több mint durva levele (ezt valószínűleg nem Füstné közvetítette!) így kezdődik: „Maga szerencsétlen, tájékozatlan lúd, ha én magát még egyszer meglátom az erkélyén szenvetlegni, ha maga még egyszer csak egyetlen izenetet, levelet... elfogad az én szerencsétlen, haláltól és öregségtől – sajnos joggal – rettegő, gyöngye jellemű uramtól, akkor én magát a nyílt utcán, a fia szemé láttára összeverem, mint egy haszontalan, rossz és ostoba dögöt, de az is lehet, hogy lelövöm, mint valami veszett kutyát.”

Az én szerencsétlen, haláltól és öregségtől... rettegő, gyöngye jellemű uram! Azaz: Kosztolányi Dezső, az én férjem saját akarat nélküli, gyenge jellemű ember, aki fölött mintegy gyámkodni kell, a gyám pedig én vagyok, tehát nem az ő, hanem az én akaratom a döntő. No comment! De Kosztolányi állítólagos „haláltól rettegése” azért megérdemel egy gondo-

latfutatot. – A költő halálélményéről és annak egzisztencialista jellegéről tudomásom szerint utoljára Hima Gabriella írt kimerítően és érdekesen. Őt idézem: „Az emberek a halál bekövetkezésének bizonyosságával szemben öncsalással védekeznek, és Kosztolányi is heideggeri ironiával elemzi az átlagember reakcióját a halálra: »Az emberek nem hiszik komolyan, hogy meghalnak« – írja, a költő az egyetlen, aki mindig a halál színe előtt vall, »in specie aeternitatis«”. (Irodalomtörténeti Közlemények, 1986. 90. évf. 6. füzet.)

Valóban nagyra értékelem Hima Gabriella precíz tanulmányát, de a fentebbi esetben pontatlanul, s így félremagyarázhatóan idéz és kommentál. Kosztolányinak az a gondolata, hogy az emberek nem hiszik komolyan, hogy meghalnak, első megfogalmazásban 1922-ben jelent meg, a Király György halálára írt, Arckép című kis írásban. S ott így hangzik: „Az emberek azért nem becsületesek, mert nem hiszik komolyan, hogy meghalnak”. S így folytatódik: „Ő (ti. Király György, T. Á.) tudta ezt, a halál, melyet évek óta magában hordozott, eltűntette a káprázatot, mely a többieket megtéveszti. A halál előtt vallott, in specie aeternitatis.”

Eszerint nem a költő az, aki a halál színe előtt vall, hanem konkrétan Király György közelítette így a halált. S ezt azért fontos hangsúlyozni, mert megítélésem szerint Kosztolányi költészete sem a „halál színe előtt” tett valomás. A költő az ide vonatkozó véleményét a Vendég című novellájában fogalmazza meg egyértelműen.

Az írás titokzatos figurája, a Vendég azt kérdezi Esti Kornéltól: „Eszerint a halál a feladatod?” Esti válasza: „Nem a halál, arról nem tudom, hogy micsoda, és így nem is törődöm vele, hanem a meghalás. Ez már rám tartozik. Ezt kell egyszer intéznem. Ez minden ember egyetlen komoly feladata. Az egyetlen vizsga...” Ennek megfelelően verseiben sem a halál mint olyan a téma, hanem a meghalás, de szinte mindig a másoké, hiszen a sajátját tulajdonképpen csak a halála előtti néhány hónapban éli meg. S talán ez az alapállás teszi

lehetővé számára, hogy a halálról is csengő rímekben tudjon gondolkodni, írni.

Mint Csokonai, ő is csaknem rokokós versekben szól a végről, az elmúlásról. S még betegsége első szakaszaiban sem hagyja el a csilingelő rímeket, s hinni kíván „az élet örök kincsébe”, amelyet maga körül látva, tapasztalva „az ámulattól” még mindig „szinte égig ér”. Az idézetek természetesen a *Szeptemberi áhítat*-ból valók, abból a nagy versből, amelyet a költő 1935-ben, tehát már betegen írt (egyébként éppen Radákovich Máriához). Ez után viszont, ha ír, már csak prózát, naplót, „beszélgető cédulákat”, mondattöredékeket ír. – S hogy hogyan jön mindez ide, Radákovich Máriához, Harmos Ilonához és Füst Milánéhoz? Csak úgy, hogy a férjét féltékenyen őrző, de inkább mintegy a „tulajdonát” védő Ilona, amikor úgy érzi, hogy a férje kikerül a hatása alól, már a csúsztatásoktól sem riad vissza. Jól tudja, hogy a beteg költőben fellobbanó szerelem az idegen asszony iránt éppen hogy nem a haláltól való „rettegés”, hanem az életakarás, az életöröm vágyának a jele („Uralkodásra a karom erős még, / adj kortyaidból nékem, végtelen”, – zeng a *Szeptemberi áhítat*-ban hatalmasan), de mások számára manipulálni kell a férje érzelmeit, el kell riasztani a férfitől az idegen akaratot. Inkább legyen beteg az övé, mint egészségesen másé. (És lón! Tudjuk, hogy Kosztolányi szerelme Mária iránt odáig erősödik, hogy a költő végül válni akar – ahogy Füst Milánnak megvallja: már távol érzi magától Ilonát –, s feleségül akarja venni a másik asszonyt.

A liezon majdnem párbajjal végződik: Mária férje párbajra hívja a költőt. Aztán nem lesz sem párbaj, sem válás: jön a betegség végső szakasza, a „meghalás” gyötrelme. És a végső kód: Ilona ebben a szakaszban is becsülettel kitart a költő mellett: ápolja, segíti, támogatja. Ezért, lett légyenek az indítékai bármilyenek, természetesen tisztelet jár neki.

■ Január 15.

Tetszik, nem tetszik, a költőt, Magyarországon, az élete és halála is „írja”. (Úgy emlékszem, Babits fejtegeti ezt valahol.) Avagy próbáljuk elképzelni Petőfi költészetét a segesvári hősi halál nélkül, mondjuk a kiábrándítóan triviális barguzini véggel, vagy József Attiláét a skizofréniá és a „vonat elé vetette magát” legendája nélkül! Bizony, ha a Petőfi „barguzini nyomait” kuta-

tó Morvai Ferencnek és a kriminológus Garamvölgyi Lászlónak volna igaza (ez utóbbi szerint József Attila egyszerűen csak át akart bújni az állomáson hosszan veszteglő tehervonat alatt, s az váratlanul elindult, tehát nem öngyilkosság, hanem baleset történt), akkor ez feltehetően a két emblematikus magyar költő életművének az értékelésén is nyomot hagyna.

Kosztolányi halála viszont érdekes módon szinte semmilyen értelmező fényt nem vet vissza az életműre. Mi több: a költő élete sem igen tesz költészetéhez pluszjelentéseket. Azt hiszem, Pilinszky beszél valahol a sötétben mondott vers endogénségéről. A Kosztolányi-vers olyan műtárgy, amelyre külső fényforrásból alig esik sugár, s főleg önmaga fényénél látható. Szerzője azzal is szolitere a magyar irodalomtörténetnek, hogy az ő költészetét az élete és halála nemigen írta.

MISKE EMŐ: Aranyló romok

■ Január 21.

Nagy pelyhekben hull a hó, nyugalom van, s én azon derülök magamban, hogy már egyetlen szó (pontosabban az, hogy egy korábban elfelejtett szó eszembe jutott) is fel tud deríteni. (Sajnos, vénülő emlékezetemből az utóbbi időben egyre gyakrabban kihullnak a szavak.) A *Varázshegyet* lapozgatom, s egy helyen kuncogni van kedvem, de az istennek sem jut eszembe a „kuncogni” szó. Nevetek magamban, befelé, közben apró, köhintésféle hangokat hallatok, azaz kuncogok, de anélkül, hogy meg tudnám nevezni, mit csinálok. Faramuci egy helyzet.

„Világa annak van, akinek nyelve van”, mondta valaha Gadamer, aki 102 évet élt. Kíváncsi lettem volna rá, hogy ez volt-e a véleménye a jeles tudósnek aggastyán korában is.

Az öregkor ugyanis nagyrészt nyelv nélküli világ: a vénülő emlékezetből némely szavak egyszerűen kihullnak. De azért a vénember világa is világ! Na, vissza a Varázshegyhez, ahol a betegek mindent szóval intéznek el, mert minden egyéb erő kifejtés, aktivitás, felsőbb – orvosi, isteni – utasításra be van szüntetve. Peeperkorn is, mikor megtudja, illetve tudomására hozza Castorpnak, hogy ő tudja: Clawdiának és Castorpnak viszonya van, ahelyett, hogy à la Don José, leszúrná vagy Clawdiát vagy Castorpot, ez utóbbinak baráti tegeződést ajánl, és keblére öleli. – Én meg kuncogok magamban. Kétszeresen is. Egyrészt afölött, hogy Thomas Mann milyen elegánsan visszajára fordította a Carmen-történetet, másrészt pedig afölötti meglepődésben, hogy végül mégiscsak eszembe jutott a „kuncog” szó, s mindezen még van erőm „kuncogni” is.

■ Január 24.

Régi, családi papírokat nézegetek. Egy 1965-ben kelt adásvételi szerződés meglep: eszerint ugyanis a Cs. K. féle házat Péterfalán, a szülő-

falumban tulajdonképpen én vásároltam meg, 10 000 csehszlovák koronaért. A szerződésen az én nevem szerepel vevőként. Ezt nem tudtam, illetve nem emlékeztem rá. Én ekkor már rég Pozsonyban laktam, ritkán jártam haza, anyám szinte a tudtom nélkül íratta az újonnan vásárolt házat a nevemre. (Feltehetően azért, hogy halála után ne legyen probléma az átíratással.)

Eszerint a hatvanas évek második felében, harmincévesen már kétszeres lakástulajdonos voltam: 1966 májusában került a nevemre Pozsonyban a Martinček utcai garzon is, amelyben aztán 1975-ig, a megcsaladosodásomig laktam. (S ha már itt tartok: annak a garzonnak története van, de mit története: regénye, amelyet meg kellene írnom. Hány lánnyal kopogtattam én ott be, hogy „Istenke, engedj be, szerelmesek vagyunk”! Rég volt, igaz volt.)

A Cs. K. házhoz még annyit: anyám 65-től 69-ig lakott ott. Kapóra jött neki a megüresedett ház, mert ő a Cs.-had portájára tulajdonképpen hazament: fél évszázada oda ment férjhez az özvegyen maradt édesanyja (nagyanyám) két apró gyerekkel, a szintén özvegyen maradt „Cs. apóhoz” (mi, gyerekek, így hívtuk az öregget). Nagyanyám két felnőtt lánya (az egyik az édesanyám) akkor már férjnél volt. Így anyám, sok-sok évtized elteltével egy udvarban lakhatott két öccsével s azok családjával, s a még mindig élő édesanyjával. Nem szenvedett anynyira a magánytól. A Cs. K. lakás tipikus régi parasztház volt, csepegővel, pitvarral, tisztaszobával. Ha haza mentem, a tisztaszobában aludtam. Télen is, amikor reggel felébredtem, deresek voltak a falak, mi több, a dunyhám felső részén is dér volt.

S akkor én azt a lehető legtermészetesebb dolognak tartottam, hiszen ezt a fajta hideget már gyermekkoromban megtapasztaltam és megszoktam.

Hangzó

Nyugatplusz 3.

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

A műveket előadja:
Lukács Sándor színművész, költő

Zene: Barta Gergely, Dóka Attila, Tépó Donát
Zenei producer: Petik András

Megrendelhető:
nyugatplusz@majorbtt.hu, happycaroffice@gmail.com

LUKÁCS SÁNDOR

DEBRECZENY GYÖRGY

egy pillanat

Thomas Bernhard *A mészégető* motívumainak felhasználásával

ha kezébe veszi a ceruzát
vagy a tollat
nem tudja rendesen fogni
a ceruzát vagy a tollat

egy pillanat
csak egy pillanatot vár
és már a legrettenetesebb
idegállapotba merül

ha kezébe veszi a ceruzát
vagy a tollat
és úgy tolat
megszólal a tolatóradar
de a kakas nem szólal meg

egy pillanat
csupán csak egy pillanatot vár
és máris a legidegesebb
rettenetbe kerül

ha kezébe veszi a ceruzát
vagy a tollat
nem tudja felfogni
hogyan kezébe vette
a ceruzát vagy a tollat

egy pillanat
egy pillanatot sem vár
és máris a legrettenetesebb
rettegésbe merül emberül

ha kezébe veszi a pillanatot
nem tudja rendesen leírni
az idegállapotot
a toll vagy a ceruza

nem talál fogást a pillanaton
és nem tudja felfogni
hogyan nem talált fogást
ahova felakaszthatná
az idegállapotot

CSONTOS MÁRTA

Árnyékok lázadása

„*A titokzatos út befelé vezet*” (Novalis)

A hangulat csak egy játéklabda,
végül is nincs kinek dobni, nem
tudok választani, túl sok a jelölt,
s az álarc mögött az elapadt
fényben nem látszik a valóság.

Nehéz a Mester ellen tenni, nincs
iránytű, és egyik út sem egyenes.
A papírt is hiába kérdezem, nem
tudja, mit jelent a rajz, mit mondanak
a betűk, nincs korrektúrafesték,
a dolgoknak nincs eredeti helyük,
odafent az ágakhoz nőttek a fák.

Talán egy szigeten Kirké csókja vár,
de a szerelemből neked csak a hazugság
marad; oly védtelen vagy a képzeletben,
nem tudod, olajat önts a tűzre vagy vizet.
Árnyékod szunnyad a kövek között a
sárban, elveszítetted kijelölt helyed.
A forrás sem ugyanaz, mint régen,
átmerték, átszűrték a vizet az égiek.
Csodaországából kiűzettek az angyalok.

A láthatatlan kapuján Schelling vezet be,
s a küszöbön ott vár Hegel is. Most már a
Ding für mich az egyetlen reményem,
mert én vagyok a dolgokba rejtett természet.

KÓBOR ADRIÁNA

Untitled

A folyóparton már messziről érezni a befáslizott férfiak betadinszagát. Idegeik rázzák őket a tavaszi hidegben. Idegenek, babaszappan illatú nők pengetik a húrt a csokoládéból öntött mandolinon. Ez itt Belgium, mintha otthon lettem volna, úgy csücsörít a tévéből egy Cicciolina szájú felhőkarcoló. A férfit már rég eltemettem; el sem ment talán, kihúlt teste alatt a krétaporos cserzett bőrön lecsaptam egy élő pillangót. Pillangók repülnek ki a kiszipolyozott velőscsont szarujából. A skála áruház éttermében bogyós gyümölcsöket feleznak el liliputi tengerkerülők. A Föld tengelye förtelmesen csikorog talpunk alatt, egyek vagyunk a kilencmilliárd őslakosból akik csendesen, Vénuszok csillagcsöcsén szopogatják a halált. Behidaltunk. Ezt a folyót nem vágja át senki. Benne nyugszik halva született kisbabám négy évvel ezelőttről. Az ajánlatot, amit a vöröslámpás negyedből kaptam, felforgatja a szél. Darab papír, post-it, küldd el. Elküldöm. Pedig a százszorszépek nagyobbak a fejem fölött elterülő papírszerű égnél. A teraszokon nyúlványos semmittevés. A sérülteken semmi sem látszik, egy lány az asztal alatt szégyenlősen oboázik, én a zongora mellett ülök, a billentyűzettel háttal. Kezeim alatt egy bifokális békalencse életre-halálra izzadja magát, zöld cseppekben ontva a boldogtalanság tavát. Elhittem, hogy szeret, nem szeret. Akác fákról tépett fürtös virágnak néztem a fekete-fehér apácák szemét és ajakvirág száját. A rózsák az asztalon neonfényben egy tükörrre vágynak, hogy szépségüket nem más, mint egy másodrangú költő fröccsöntse, mint a váza, amiben szépek. Kezeid között a pödört szalvéta a végét járja, előtted Salvus víz, a láthatatlan katlan, amiben mind megfürödtünk. Emlékek vájnak a törzsbe és a dohos vályogfalakba a Rockox-ház pincéjében, ahol a füstölt sonkák között írók söröznek pamlagon. A festmények is pamlagszerűen terülnek Artaud rovásírás sorai alatt. Üvöltözünk, visszhangzik testünk víztartalma. Karjaim megfürödtek, s mégis, sósavszerűen marnak a mellettem elhaladó gyalogos úrhajóban. Az izomsorvadásban szenvedő farok a kutyaéhoz tapad, nem lóbálja már, a hangját is elvesztette a részben, amibe büntetésből vetette egy talán. Omár kitolja nagymamáját a krematóriumból, bal keze tűnőben. Én itt várok, az oldalamban késsel hogy végre elüvöltsem a Bach-motettát, Isten ért ezért, Jézus árt azért, pedig egész életemben lesütött fejjel jártam homokfúvott és párás ablakok alatt. A kesztyűtartóban bújkáló porcelán balerina és a tündér rám se néz, mint egymásnak ütközött barbibaba-hátak sütkéreznek a gázpedálon, s akkor éri őket a halál, amikor a szivargyújtót lenyelik, torkuk ég. Üvöltözik bennük még a lég, a szívószálnyi nyomás. Ők elhagyták mindenük, de egy hajcsat tartja őket mégis a levegőben. Dezoxán szemük becsukják és álmatlanul néznek az eltűnőben levő Ken felé. Egy hátra nem hajtható merev ülésbe izzad a hátam, arcomat egy szélcsengő veri, ahogy a férfi magához vezet. Kommunában élünk, perfekt angolul. Beleiből kilopták a mézet, mégis méhek zabálják a salakanyagot, amit halmozásban vesszőfüggő pszichopaták dobálnak vissza a falakon túlra, amik fülcimpájukat választja

el a testi hidegben. Bezárom a szám. Szememre fagy az áprilisi vihar, a kocsonyában már nem reszket remény. Aszpickba aszpirin púder, segíteni fog, ha a seggemet is kiteszem érte egy kirakatba. Ez a balerina mégiscsak más, egyszerre táncol és álmodik, elbódulva a wurlitzer hangján, a kapucsengő beteszi az utolsó hangot, mielőtt bedől az utolsó éjszaka fala is. Tűz a homlokom, hiszem a gondot, és hiszem Istenem, hogy szentségedet a szenvedés végre láncot tépve feloldozza a mosdó fölött. Más arcát mosom, kékül, minél több vizet teszek hozzá, fröcskölöm, mégsem más, foltos, ha még feddhetetlen nem is, minden szemöldök egy ellentmondás, a rácsos ágy ráncos lepedője fölött egy bogárka lép, visszamentünk oda, ahol a sejteknek még fogalma sem volt a traumáról. Aztán te léptél, beléd csapott egy villám, valami tortúra, amiről senki sem beszél, mert mindenki tudja, szépen játszol, de túl gyorsan, lassabban azóta mióta szóltam. Ez lett egyetlen sikerem. Aztán kezeid között fojtogatod azt a halva született újszülöttet, ami sohasem fogant meg. Fogaid között egy nyúl egy gépfegyvert szorongat fülei között, helikoptert szeretne, és lehetne kocka is egy társatlanul játszott társasjátékban. Egy kisgyerek mellényben a szomszéd asztalnál Dávid királyról beszél. Orra kiszimatol egy Orfeuszt, úgy beszél Danairól is, mintha fogalma sem lenne a dolog misztikus okairól. Egy trownak senki se higgye a szavát. Egy nő fejti le adoptált kisbabája ajkait melléről a tűz mellett. Már nem egy zsinórról szalonnázunk, csöpög belőlünk a zsír, dől belőlünk a végszó. Fogunk egy csecsemő fogadalmán egy boldogabb életért. Mindeközben, míg ezt írom a börtönben pizsamájába piszkol az utolsó rab a Föld körül. Keringetők hangján beszél hozzám a testiség, halál, minden kerülendő. Rajtam kívül remeg: test és félelem. Egy lapos-elem és egy lapostetű között feltöltődöm mégis, és újrakezdem a hullámozást a folyóparton. Pajzán partizán, testközlel. Harangszó, halál. Egy origamivá hajtogatott férfiing nyaka, most, épp, jelen idő.

Törzsasztal Szabó Zoltán Attilával

Fővédnök: **Dúzsi Tamás**, az év bortermelője (2014)
kedd esténként (21.30h)
Nyugatplusz

„Szabó Zoltán Attila író, költő, a Nyugat Plusz alapító-főszerkesztője a FIX TV stúdiójába olyan művészeket invitál, akik értékeset alkotnak, vagy részesei, ihletői művészi együttműködéseknek, akik hivatásuknak tekintik szakmájukat.” (Port.hu)

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

Maximum habcsók

(vadkeleti abszurd)

Pincérnő: Mit parancsolnak?**Kurucz:** Kezdem én?**Váradi:** Talán a hölgy, nem?**Kurucz:** Persze, hát persze.**Kitti:** Még nem döntöttem. Van Önöknek klafutijuk? De tudja, csak ami fekete, magozatlan cseresznyéből készült, mert az az igazi!**Pincérnő:** Ilyen itt nincs. Ajánlhatok francia-krémet?**Kitti:** Macaron?**Pincérnő:** Maximum habcsók.**Kitti:** Azt nem szeretem.**Váradi:** Nehéz veled, drága. (A pincérnek.) Én egy kávét kérek, meg a krémet. Jó lesz az is, amit a Kittikének hozott volna.**Kurucz:** Nálam is kávé játszik. Erős legyen!**Váradi:** Olyan, mint amilyen te vagy, Péterkém? Jani, te nem eszel, nem iszol? Fényevő vagy? (Nevet.).**Angelusz:** Még reggel van nekem. Legyen zöldtea!**Pincérnő:** Mézzel vagy cukorral?**Angelusz:** Mézzel.**Kurucz:** Janikám, hogy vigyázol magadra!**Angelusz:** És még kérnék egy párizsi kockát.**Pincérnő:** Párizsunk nincs. De kardinális igen!**Kitti:** Nincs benne lekvár?**Pincérnő:** De van.**Kitti:** Az osztrák eredeti receptben nincs.**Pincérnő:** Mi nincs?**Kitti:** Lekvár.**Pincérnő:** Akkor?**Kitti:** Jó lesz egy mandulás, konyakos mousse.**Pincérnő:** Önnek, Uram?**Angelusz:** Brióst! Köszönöm.**Pincérnő:** Más?**Kurucz:** Mi mást? Na, jó egy ásványvizet. Buisat.**Pincérnő:** Máris hozom. (Elmegy.)**Kurucz:** Akkor?**Angelusz:** A projekt.**Kurucz:** Hallgatlak.**Angelusz:** Bioburger.**Kurucz:** Micsoda?**Angelusz:** Várjál, várjál. Ott van a Laci. Jó gyerek.**Kurucz:** Elég jó.**Angelusz:** Kiszáll a vágóhídból. Magánzónak áll. Viszi a kapcsolatait.**Kurucz:** Mónust is?**Angelusz:** Gyerekkori cimborák, hogyan vinné.**Kurucz:** Oké, oké.**Angelusz:** Van egy gazdálkodó, aki megszorult. Most eladja neki a gebéit, a marháit, a hízóit. És a farmját, a földeket. Kint, a négyes mellett, Taraj-pusztán. Annyira megszorult, hogy négyórás fizut kap, és neki így is megfelel. A saját telkét műveli eztán a Lacinak.**Kurucz:** És?**Angelusz:** A Laci nagyot fog a bolton. Van marhája, lova. Érted?**Kurucz:** Nem, mi a lényeg?**Angelusz:** Ebből is, abból is vág majd. Bele a húsba.**Kurucz:** Én nem szeretnék szórakozni a fogyasztóvédelemmel. Pedig nem lenne rossz az a hús, ha jól értem. Csak lovat is látna a hamburgerünk.**Angelusz:** Vágod.**Kurucz:** Nem ma kezdem, kisapám.**Angelusz:** Ezért jó veled tárgyalni.**Kurucz:** Tárgyalni jó, de miért mondanék igent? A holding megy. Kitti tegnap hozta be a fél éves jelentést. Te mit gondolsz, drága?**Kitti:** A hamburgert szeretik.**Kurucz:** Te is megennéd, édes?**Kitti:** Vega vagyok.

Kurucz: Nem mindig. (Nevet.)

Kitti: Hol a pincér?

Angelusz: Ott jön.

Kitti: Kérhetnék még valamit?

Pincérnő: Parancsol?

Kurucz: Azt majd később...

Kitti: Ne legyen benne sok kenyér. Vezetek.

Pincérnő: Nem lesz.

Kitti: Köszönöm.

Angelusz: Lenne rá bankhitel is.

Kurucz: Ki vállalná be?

Angelusz: A Mónus barátja.

Kurucz: Ismerem. A Radnai.

Angelusz: Vágod.

Pincérnő: Uram, a teája!

Angelusz: Köszönöm.

Pincérnő: A Mousse.

Kitti: Jól néz ki.

Kurucz: Muff?

Kitti: Leállhatnál.

Kurucz: És a kávé is befutott.

Váradi: A krémes is csinos darab. (A pincérhez.)
Kérhetek még egy kis tejet? Tudja, a gyomrom.

Pincérnő: Hozom.

Váradi: Köszí.

Kitti: Mónus még mindig Andival jár?

Váradi: Igen.

Kitti: Haragszol rá?

Váradi: Már nem. Meghálálta.

Kurucz: Hogyan? Az Andi?

Váradi: A Mónus.

Kurucz: Nem akarom tudni! (Nevet.)

Váradi: Leállhatnál.

Kurucz: Szóval?

Váradi: A sportszergyártóval összehozott.
Pályáztunk. Nyertem.

Kurucz: Mennyit?

Váradi: Tízet.

Kurucz: Nem sok.

Váradi: Akkor jól jött.

Kurucz: Mónusnak is. A felét kérte?

Váradi: Semmit se kért.

Kurucz: Beérte a nővel? Bocs.

Váradi: Be.

Kurucz: Jól jártál, öreg! Tudsz te! (Nevet.)

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin
digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

CSONTOS MÁRTA

Egyensúly(talanság)

Valaki leszögelte az árnyékodat,
jó fél méterrel felemelt a földtől,
s elrendelte, hogy ezután csak
úgy beleszaladjál a versbe,
ne érje a lábad a talajt, hintázz
csak Holle anyó karján, karcold
az égre zsoldáros prologusodat.

Valaki leláncolt, mert azt hitte,
lázadó Isten vagy, s nemcsak a tüzet
örzöd, nem csak a fényt viszed
albatrosz szárnyadon, nemcsak
a gyönyör rózsáit szórod, hanem
te vagy a zátonyra futott Hajnal,
aki nem mer magasra nézni,
nem mer a kertbe lépni, csak
lassan olvad az álom hajlatán,
mint egy túlhevített viaszvirág.

GYÖRE BALÁZS

szám tan

amikor anyám
belenyúlt a pulóverem alá
hogy megigazítsa az ingem a vállamnál
szemrehányóan kérdezte
nem érzed hogy összegyűrődött

66 évesen
54 éves dzsekimben járok
1963-ban kaptam amerikából
kerouac még élt
anyám Energomat-mosógépe is
jól tartja magát
36 éves

a Judit-illatú sötétkék pulóver
piros címkéjén felirat
golf sport by nzl et co london
a nyakára egy hajszál tapadt
mosni fogok
4 és 1/2 évvel anyám halála után

AGÓCS SÁNDOR

Öt perc
a túloldalon

gitárszóló hosszú perceken át
maga a gyönyörűség –
majdnem olyan, mint ötvenhatban
a lóporos húség

elmegy mellettünk az élet, s talán
öt perc a túloldalon
megváltoztatna köztünk mindent
– de azt már nem hagyom!

MORKUSZT TAMÁS

A semmi kora

Már nem voltak évszakok.
Közös óráatállítások,
lökdösődés a nyárvégi árleszállításokon,
tűzgrás spirituális nap-éj bulikon,
hóesésben forró gesztenyével töltött zsebekben kutatás.
Titkosított online terekben,
menekült gondolatok bolyongtak.
Az érzelmek ikonokká váltak,
Sztóikusán.
Az élőhalott idő,
gúnyosan mosolygott
a propagandaplakátokon.
Nem volt már többé senki.
Soha.
Sehol.

VÖRÖS ISTVÁN

Drótszonettek

(Dühkitörés, látató)

A robogó bolygók kiáradó
békéje eléri felszínük,
lesz dühkitörés, látató,
hangulatát nem osztja meg velünk,

mi mélyben jó, a felszínen egész
más, kőomlás és mérges gázok,
földrengés, és még számtalan halálok.
Az örök béke mindig rettegés.

Ki mindent megtesz érte, gyilkosunk
lehet, és mi bizony fosunk.
Az erőnél nincs félelmetesebb.

Ha arra jár, úgy eltapos,
mint vak vezette villamos.
A gyengeség más vércsoport lehet.

(Vért adni, venni)

A gyengeség más vércsoport lehet.
Én vért nem adtam még soha.
A szúrástól is féltem annyira,
ha vért vettek, elfordítottam a fejem.

Maga talán költő, kérdezte a
gyengeségemet elítélve
a mosolygós, kövér nővérke.
Kinevezés helye, vérvételi szoba,

nem gondoltam, hogy itt ér a siker!
Ha bajba hívnak, akkor menni kell.
Ha jót ígérnek, az mindig hazugság.

Hiába hajol össze annyi fej,
a tehetetlenség csak rálehel,
és pusztá tény se lesz az egykor volt valóság.

(Egy régi könyv jön)

Ha tény se lesz az egykor volt valóság,
s a lélek belvárosa is piac,
bőröd alatt nem zsír van, de adósáv,
akkor az öncsalásra módot adsz,

s egy rossz üzletre buzgón bólogatsz.
Aki börtönbe juttatja adósát,
azt példaképpül állítja a jóság,
és minden békéltetést elhalaszt.

Ha csak piac a lelki élet is,
ha eladó a szép, és hirdetik,
ha rátalálsz a pult alatt a jóra,

akkor inkább a könyvesboltba indulj,
ott az se számít, hogyha nincs új,
egy régi könyv jön majd neked kapóra.

MISKE EMŐ: Intelem

SZILÁGYI JÓZSEF

A hűséges Turbina

A kelő Nap sugára átbuggyant a szomszéd ház tetőgerincén, betört a tenyérnyi belső udvarba, át a rendelő ablakán, és egyenest rávetült az addig békésen szundikáló Turbinára. A dörszölt forgóműszer először csak álmosan fordult egyet, majd egy szempillantás alatt éberre tekeredett.

Zörejek szűrődtek a bejáratról.

„Itt a doktornó! Itt van Klarissza!” – ujjongott az odaadó Turbina. – „Úgy, csak tedd el azt a lehetetlen civil ruhát, tölcsér, szoknya, pfuj...! Ugyan, öltsd fel rendelői csodazöld blúzod! Alakul... A fehér orvosi nadrágban imádlak a legjobban, beavatkozásra készen... De csak akkor pörgök fel igazán, ha már a textilmaszkot is felöltötted, vagy a plexi dartvédő-pajzsot, mert akkor hamarosan kézbe veszed hűséges Turbinád, és jöhet a behatolás, édes gazdám, Klariszszám!”

A maszkhoz persze páciens is kell, ami nyűg... „Már itt is az első. Nála most alvázfelújítás következik. Értsd: gyökérkezelés. Az én drága Klariszszám mindenféle zsargont jól beszél. Az asszisztensnővel általában a spirituális-teremtészetgyógyászati regiszterben értekeznek, aprólékosan sorba véve mindenféle hímneműek párkapcsolati-viselkedési szokásait, az emésztési rendellenességekre vonatkozó legfrissebb ismereteket, illetve a hétköznapi szűrővizsgálatok hiábavalóságát...”

„Én persze minden mélymegmunkálásban ott sürgök-forgok, kivéve az olyan felszínes simítókezeléseket, mint az éves ínyinspekció, az úgynevezett tasakkezelés vagy kürettálás, amiben főleg a szadista szonda szorgoskodik, meg a hiú és csillogó tükör, aki fontoskodva nyújtogatja ványadt nyakát – hihetetlenül kíváncsi az a kis butuska karácsonyfadisz. És mindig torzképet mutat, annyira túl akar tenni a valóságon.”

„Ebben a fogban már alig van ép foganyag, az idegig szuvas, fúrófejem percek alatt körbemarja a koronától a gyökérig az egészet. De Klariszszám újra félrelógat, kiesem az események menetéből, elkezd a hosszadalmas pepecselést a tűkészetével. Színes fejecskék, ó de butácskák!”

„Egyébként nagyon különösek az emberek. Tele vannak rövid élettartamú alkatrészekkel, ezért néha nem marad más, csak a végső megoldás. Klarissza előveszi krómaccél fogóját, amelynek szorítókapacitása túltesz a pitbull állkapcsán is, és már kint is van a lejárt szavatosságú részegység. Bekövetkezik minden alkatrész rémálma: a leselejtezés.”

„Na, közben érkezik egy másik páciens. Tar fejű, háromnapos borostát visel, vastag, göcsörtös karja van, széles csontjai majd átlukasztják felső gúnyáját. Nem értem, mit eszik rajta az én édes gazdám...”

„De most igazán akcióba lendülünk! A kopasznál már hat a csillapító, a nyelve is tehetetlenül hever a tartóüregében, s mi együtt rezdülünk kollégáimmal, a nyálszívóval, a tamponnal és a tükörrel, mint egy szimfonikus zenekar – a jobb furatmegmunkálás érdekében. A kapcsológomb megnyomását követően végigfut idegemen az elektromos jel, belefogok zümmögő dalomba. Hullik a forgács...”

„Hihetetlen, ahogy az emberek elveszítik életadó alkatrészeiket. Hogyan fog ez így táplálkozni, ha szinte már teljesen leépült az őrlőműve? Én mindig ügyelek az elektromos csatlakozóimra, hát még a kuplungra, ami nélkül legfeljebb álmomban tudnék keringőzni. Azt mondják, az embereknél a centrálszivattyú meghibásodása a legveszélyesebb, de szerintem inkább a burkolataikra kellene vigyázni. Az őrlőműnél is! Ha felbomlik és lepattog a borítás, akkor már nem lehet se cinezni, se zománcozni. Ósdi konstrukció, aminek lejárt a szavatossága.”

„Az én meghajtásom kifinomult szerkezet: elektromos vezeték, hajlékony fordulat átviteli tengely, hűtővízellátás, összehangolt működésben a motorral, a kapcsolókkal és a mikroreflektorral” – zizegi büszkén Turbina. „Az emberé? Leginkább a szoftverük sérülékeny. Csak a doktornóm tökéletes...”

Na, itt az újabb páciens. Egy fruska. „Elég volt, te pletykafészek, zsupsz az autoklávba! Kifertömlenítjük belőled ezt a frivol hányavetiséget!”

BÍRÓ KINGA

A csend

„*Alszik a szív és alszik a szívben az aggodalom*” – tágra nyílt szemekkel dúdolja magában a verssort. Izzad. A délutánra gondol. Nem hiszi, hogy ez vele történt. „*Alszik a szív és alszik a szívben az aggodalom*” – ez csak egy rossz álom. Mindjárt felébred. Biztosan. „*Alszik a szív és alszik a szívben az aggodalom*.” – Várták. Már az utca végén látta őket. A szomszédasszony jajgatott, sírt, mint régen az öregasszonyok a temetésen. Undorodott tőle. „*Alszik...*” – a lélegzete is elállt, mikor a szobába lépett. Az üresség mellbe vágta. „*Alszik a szív és alszik a szívben az aggodalom*” – ringatja magát a versre. Ez csak rossz álom, ez nem a valóság. Csak lebeg, várja az ébredést.

Ő nem akarta ezt. Vissza akarta csinálni. Bárhogy, akárhogy. Csak legyen minden úgy, mint régen, amikor remény volt egy jobb életre. Amikor ő volt a remény köve, a zöld ma-

lachit. Emlékszik, mikor kapta... – „*Alszik a szív...*” –, akkor azt hitte, ez örökre szól, akkor mindenben hitt, akkor mindent elhitt. Vagy lehet, az volt az álom, a valóság pedig a mostani üresség? – „...csönd van a házban, az éber egér se kapargál...”

Mindent magával vitt. Nemcsak a tárgyakat, hanem a lelkét is, az életet, az életét, a nevetést, a vidámságot, a nyugalmat. „...*a semmi ágán ül szívem...*” – zakatol a fejében. Hogyan tovább? Van tovább? Merre? Most mi legyen? Most hogy legyen? A szekrényt ki se meri nyitni. A gondolattól is reszketni kezd a keze. Hogy éljen itt tovább?

„...*a semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog...*” – ez maga a pokol.

Nem találja fel magát. Menekülne. Csak el innen. Valahová. Bárhová. Mondjuk a Dunántúlra...

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

távolodás

nem bánom ha nincsen senki körülöttem
nem hiányzik a vita a vihancolás
a hangos zene italozás lakomák
nem zavar a vastag por a szekrény alatt
a gyűrött sárgásbarnára izzadt párnám
a félig leszakadt redőny az ablakon

az eldugult mosdó a kiégett izzók
a morzsák az asztalon az üres hűtő
a szemetüket eldobáló szomszédok
a gangon lábtörlőmön a macskapiszok
a kiégett muskátlik a ládáimban
nem hoz lázba egy színházi bemutató

egy újabb remek magyar film a moziban
egy csodálatos kiállítás egy koncert
vagy az új versem az irodalmi lapban
olyan messze érzem magamat mindentől
olyan messze érzi tőlem magát minden
túl közel voltunk egymáshoz valamikor

FELLINGER KÁROLY

Lombfűrészes

Engedékeny az
elmúlás, vakon hisz a
felejtésnek.

A múlt előre
néz csak, olyan, mint egy ki-
ásott régész.

NAGYGYÖRGY ERZSÉBET

Tanka

éjjeli ködben
csendben vacog a bánat
csillagokról lop
reménnyel bélelt égi
fénykabátot magának

SZILÁGYI GÁBOR

Rekviem

Nem vagyok hős, nem vagyok bátor nagy király,
 mégis naponta begyalogolok a városba,
 járom az utcákat,
 megvakult udvarokban koldulok,
 kelkáposztaszagban,
 elkorhadt porolók tövében,
 összefirkált életek tövében,
 füles sapkával fejemen,
 szorosan megkötött fülvédővel,
 hogy ne halljam,
 mert nem akarom már hallani,
 mert nem bírom már hallani,
 mert már senki, az Isten se bírja hallani,
 mégis mindenki hallja...
 A kialudt „bűvös égi szikra” korma
 arcunkra hull,
 szemünket marja,
 köhögünk, prüszkölünk, fuldoklunk tőle,
 és naponta belehalunk.

A tegnap még simogató kéz
 ma detonátort markol,
 és önként pusztít el minden szerelmet,
 minden simogatást.
 Az apokalipszis lovasai
 repülőgépen és vonaton érkeznek,
 nyomukban nem marad más,
 csak vörös és fekete úr,
 csontropogás,
 halálzene,
 széttépett szeretők.

Naponta begyalogolok a városba,
 és túróm a rám okádott szavakat,
 az arcomba köpött tehetetlenséget,
 az elmaradt megváltást,
 de nem tartom oda a másik orcámat is,
 nem!
 Nem vagyok nagy király, se szent,
 megváltom a jegyemet
 a következő repülőgépre,
 a következő vonatra,
 a következő robbanásra.

Fékezhetetlenül pusztít a gyűlöletpestis,
 a fénysebességgel terjedő régi-új ragály.
 Nem állíthatják meg egyszerű szavak, tiszta, szép szavak.
 Megszédít a harag bódulata, a robbanás gyönyöre,
 fülünkbe zeng a fájdalom szimfóniája,
 a jajszavak veresetei,
 a könyörgés hiábavalósága.

A szerteszt heverő temetetlen mondatok,
 a gyökértelen szavak úgy fekszenek,
 mint a bánat határkövei,
 vagy az öröm elszenesedett csontváza.

Naponta begyalogolok a városba,
 eltelve magamtól, okosságomtól kábán,
 önnön dicsőségemtől félájultan zengve himnuszokat,
 de senki sem akarja már hallani,
 de senki sem bírja már hallani,
 mert már az Isten se bírja hallani...

És akkor elhallgatok,
 és olyan csend lesz, hogy beleremeg a Föld.

Uram, tégy velünk békét!

FILIP TAMÁS

Föld és vadon között

Egy régi mondatot susogtak
a hallgatók rét fűszálai.
Tudtam, egy egész
világot hagyok magára,
ha innen hazamegyek.
Hiányozni fogok neki, mint
a mondat végétől a pont,
s ő nekem, mint a tett,
amelyhez gyáva vagyok.
Nézem a pipacsok
vércseppjeit, hallom, hogy
sikoltanak a jázminok. A
föld és vadon között
egy pengeélen futok
oly gyorsan, hogy
csak a lelkem sebzi fel,
a lábam sértetlen marad.

Milyen?

A betűk városában milyen a közlekedés?
Csak a Vágy villamosa, vagy van egyéb is?
Az indóház előtt ki vár, ha érkezem?
Egy ócska konflissal eljuthatok oda,
ahol az Arany-omnibusz megáll?
Apropó, van-e ott folyó,
s a folyón részeg hajó?
kuli híz riksa?
Szamárhát, apostolok lova?
Csodák lentjén a metró?
Szerelem taxija, megbocsátás trolibusza?

MOLNÁR JÓZSEF

Évzáró

Sár-havat szítál
vékony pénzű december:
fénytelen reményt.

Ködbe ült a Csend.
Égbe ás a gyárkémény:
nincs-isten sehol.

Bezárul a tó.
Dermedt kútja tetején
korcsolya-bilincs.

Jövődbe nézel,
benned ülő köd mögé:
hasadó tükör.

Élünk vidáman,
búsan, sodródva zátony-
csend-kikötőkbe.

Küzdünk a Fényhez:
s ott, fentről nézünk múltunk
legelőire.

Vérszemekkel látsz:
a láncfűrész hajnal
kereszted tartja.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

sorok

Zrínyi Arany József Attila Pilinszky
verssorok fénylenek mint kifutópályák
mutatva az irányt repülőgépeknek
szemem előtt belekeveredve mélyen
szürke szürkeállományom sejtjeibe
már túl közel került hozzám a végtelen

TÖRÖK ÁRON

Fanni – Búcsú a nyelvtől

Vasárnap

Apja elméje az ötvenes évei közepén kezdett ragyogni, de legalábbis azt az érzetet kelteni a kedves papában, hogy múltja és jelene egyszerre összeér, felismerései szikrát vetnek, mint a harcosok gyűrűi, és most is egy ilyen szikra készen kipattanni, két korty leves közt, a vasárnap ebédnél.

A kanál tétován koccan a tányérjához, Fanni kezében megtorpan a levesmerés. Gyanútlan édesanyjára néz, aztán felveszi kormozott védőszemüvegét. Szemével függőhidat épít a levesestál felett, apja lekajált szakállá és saját szemöldöke között. (Fanni emotikon: édes-bús gyanakvás.)

KAREL: Hát, ez, bizony, rendesen oda lett fosva...

(Fanni emotikon: talán megúsztam.)

KAREL: Nem, nem a levesre gondolok, Marica, mert az isteni, mint mindig, hanem erre a mai világra. Ez lett odafosva. Nem csoda, hogy a kislányunk nem talál magának egy rendes férfit. Harmincnégy évesen... Szegény Fannikám.

Fanni kezében még mindig mereven áll a merőkanál. Anyukája hunyorogva rágódik egy porcogón. Ő már ehhez nem tud mit hozzátenni. A szemközti panelház egyik csukódó ablaka vakufényt vet a pillanatra. Apja átveszi a merőkanalat Fannitól, és kiszed magának egy szép nagy pulykanyakat a levesből. Ahol valaha toll nőtt, most cérnametélt lóg.

KAREL: Kicsit sokat gondolunk magunkról mostanában, nemde bár... Mi is az a kifejezés, amit mostanában használtok? „Túltoltuk”? Túl lettek tolvá a vágyak...

(Fanni emotikon: lefelé néz, senki se lásson.)

Édesapja kézbe veszi a pulykanyakat, szörcsögni kezd. A vasárnap átfordul a két és fél óras szürke homályzónába, ami a téli nappalokat átvezeti az estékbe – a házak falán kiemeli a koszt,

a lélek aljáról felkavarja Nils Holgerssont, vadludastul. Fanni hazamegy, vár. Aztán alszik.

Hétfő

„Csillagot kap Hugh Laurie a Hollywood Boulevardon.” (Ki nem szarja le.) Fanni otthon dolgozik – egy internetes cikk címét próbálja összeeszkábálni. Lent, az utcán percek óta vinnyog egy kutya. Az ablakhoz megy: cucci kis szőrpamacs csóválja a farkát az antikvárium előtt. A gazdi bement, a kutya fához kötve. „Pimasz színész kap elismerést Hollywoodban!” (Lapos.) A kutya egyre borzalmasabban vinnyog. Az a kurva gazdi nem hallja? „Váratlan megtsiszteltetésben részesült a világ legaljasabb orvosa!” (Nem rossz.) Fanni szájba akarja rúgni a kutyust, és a gazdiját is. Izomból. Lapáttal agyon verni a kis szőröst, és jeltelen sírba temetni a Moldva partján, Prága minden vernyákoló kiskutyájával együtt.

„Mától rávizelhet a kutyája Dr. House-ra. Vagy ha bevállalós, akár ön is.” (Ez jó. Számlázás.) Szarul érzi magát. Miért akarja még mindig szájba rúgni a kutyust? Már nem is ugat.

Kedd

A pszichológus hallgat. A kutyusról van szó – ma ezt hozta Fanni. Vajon lemenjen-e legközelebb, és tényleg rúgja-e pofán... Jobb lesz-e attól? És ha nem? Megéri a kockázatot? Vajon ha megteszi, talál-e magának egy „rendes férfit”... Egy „proper citizent”... Cérnametéltes pulykanyakkal, vadludas vasárnapokkal.

Haragszik-e a kutyára? – „Igen.”

Féli-e a kutyát? – „Igen.”

Szereti-e Hugh Laurie-t? – „Igen.”

És a kutyát? – „Nem.”

Akkor meg miért félti? – „Köszönöm, doktor úr, akkor jövő hét!”

Nem vagyok doktor. – „Ja, igen...”

Szerda

Milánnal chatel egész nap. Azt kérdi a srác, mire vágya ma. Mondjuk együtt aludni, és

ölelni egymást elég jó lenne – de ezt nem írhatja meg. „Mit kérnél, ha nem kéne cserébe adni semmit?” – kérdi a srác. Miért kérde, kérdezné, de nem kérdezheti meg. Miért nem jössz át, és alszol velem ma éjjel, kérdezné, de nem akar választ. Miért nem tudnám elviselni, hogy mellettem alszik valaki, kérdezné, de nincs kitől. Miért zaklatsz egyáltalán, kérdezné, de szüksége van rá. Miért csak ez a tétova Milan jut neked, kérdezné...

Mit is mondogatott neki drága édesanyja, amikor kicsi volt? „Rút kiskacsából is lehet egyszer hattyú.”

Csütörtök

Reggel: szalagcímgyártás. „Ha ma csak egy videót nézel meg, ez legyen az!” „Ennek a bikinis főiskolás csajnak te is szívesen megtanítanád az algebrát.” (Számlázás.)

Délután: vakok intézete, Fanni audionarrációt ír egy színdarabhoz. „Férfi felemeli kezét, hogy átölelje a lányt. A lány háttal áll, nem látja. Férfi csalódottan ereszti le karját. Lány most mosolyogva néz a férfirra. Férfi már elfordult, háttal áll. Lány elkomorodik.”

Szóval itt se lát senki semmit. Főnöke szerint túl száraz. Bátran írjon bele több értelmezést! Oké: „Férfi már elfordult, háttal áll. Pont nem látták egymást: pech.” Mondhatjuk ezt egy vaknak? Nem, sajnos nem, át kell írni szombatig.

Péntek

Milan átjön este, megnézik egy filmet, talán itt fog aludni. Talán rájött, hogy „túltolta”? Takarít. Vásárol. Cikket ír. „Egy gyors menet akkor jó, ha mocskos.” (Számlázás.) Csatlakozik egy Fb-csoport-hoz: + „Mit értett Woody Allen az alatt, hogy Fellini elnéző?” Hasmenése kezd lenni. Pech? „Ha meg akarod találni a királyfidat, előbb neked kell királylánnyá válnod.” „Egy kaliforniai házaspár megnyerte a pert: pillangónak nevel-

hetik gyermeküket.” Este nyolc, Milan mindjárt itt lesz. (Fanni emotikon: asztalon könyöklő, eltakart arc.)

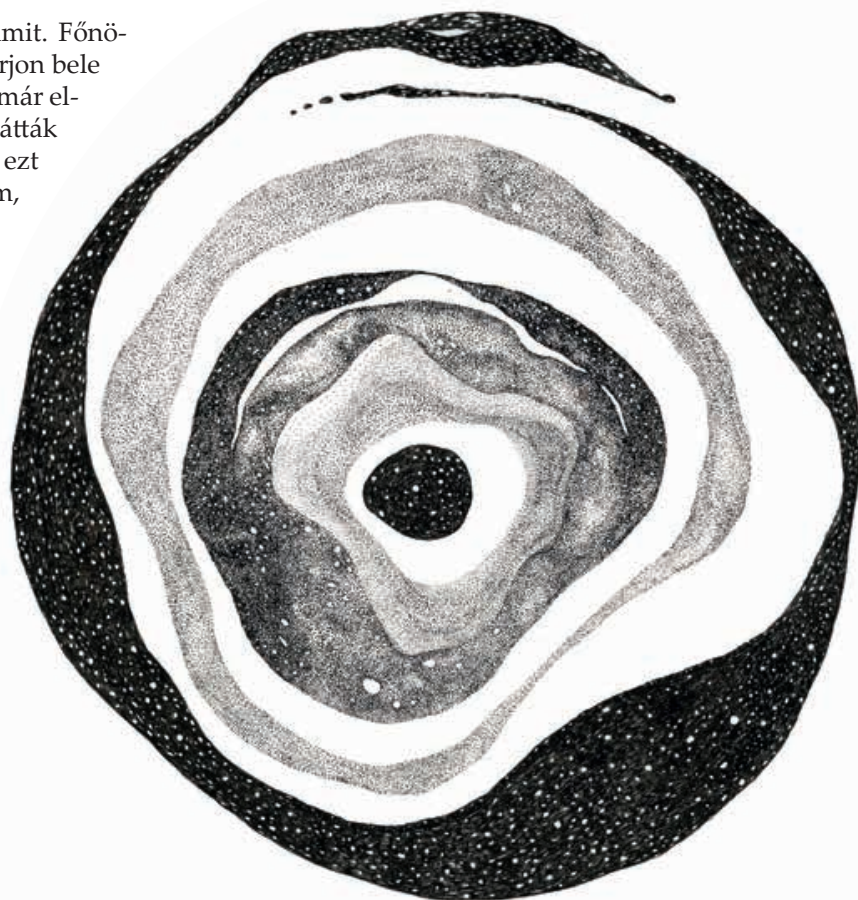
Szombat

Milan hajnalban elrohan. Fanni kimerült, ő sem tudott aludni. Egészen szar minden. Vakok intézete, elkezdődik az előadás. Fanni a narrátori fülkében ül a mikrofonnál. Férfi felemeli a kezét, hogy átölelje a lányt.

Fanni hallgat. A lány háttal áll, nem látja. Fanni hallgat. Lány most mosolyogva néz a férfirra. Férfi már elfordult, háttal áll. Lány elkomorodik. Fanni hallgat.

Vasárnap

Kutyaugatásra ébred. Reggel lemondja a vasárnapi ebédet a szülőknél. Milan üzeneteire nem válaszol. A kis szőrös kutya azóta is az antikvárium előtt nyüszít, kikötözve. Rút kiskacsa jelenik meg mellette. Hápognia kéne, de inkább hallgat.

NOVÁK VALENTIN

Forgácsok a sötét király agyából

A matt előtti pillanat.
Feladványként nyúló idő.
A tábla menti temető.
Egy nőnek öltözött vezér...
A ráfogás, hogy épp azér' vezettem félre a hadat,
mert fürtjein volt érckalap...

Szúetten rogyott sánc mögött...
Sötét hatalmam évei.
White King gyorsléptű kémei.
Véget nem érő presszió.
Belső parasztrebellió.
Nézd! Tükrömben a kis zömök,
kiért udvarom felkötött...

A balga félsz; majd elveszel,
három lépéses matt visz el,
nem óv gyomor, se szent lepel,
s dobozój mélyén elleszel –
feszít...

Sötét királyi lényegem,
pár négyzetcentiméteren;
kubista jinjang hadteren,
hol ősi félelem terem –
lebeg...

Az örök órakattogás,
ideges ujjropogtatás...
(Tömegsírt ma az isten ás!)
Ha rosszat léptet is velem,
lesöpört sakkörténelem
marad.

Mint nyugtatót, beadja majd
önmattomat. Vesztemre hajt...
Általam veszt hazát, talajt...
A király mégis én vagyok!
Számból szöknek végsóhajok!
Mit ér?

Bábként téridő tengeren –
az éji zajt elszenvedem.
Tizenöt társam szétverem.
S bár nem tehettem semmiről,
8x8 falam mind ledől
ma itt...

KÉRINGER GÁBOR

Aforizmák Lu-Fi mester tollából

Az önbizalom bölcsője
a tudatlanság.

A legtovább elálló lekvár
a pálinka.

A tett halála
az okostojás.

www.tamaso.hu
Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

HEGYI BOTOS ATTILA

Az elveszett Jeruzsálem

Barkáktól illatozó oltár,
tenger ablakú templom.
Jázminsín házfalak,
frissen vájt csatornák,
virágos porcelánkutak.
Galambok búgnak a párkányokon,
gránátszirmok hullnak a pálmategyerekre:
„Ím, Szívünk Báránya!
Dicsértessenek Mindenek,
dicsértessék a Pásztor,
áldása a Párra!
Vigadj, te Örökkön Ifjú Város,
Ég Arája, Mennyeknek Ciprusa!”
„De jaj, az én Vólegényem,
az énvelem, énbennem Urunknak örvendő?”
suttog a félénk Mű,
suttog a menyasszony Jeruzsálem.
„Hallottál felőle, te márványfényű templom?
S te, csurdogáló víz?
Te édes, halaktól pezsgő forgatag?
Tudtok az én Jegyesemről,
jól van-e, merre jár az Ember,
ti gyümölcstől roskatag fák,
zengő-bongó madárfelhők,
elveszett gyermekek, napsugárutak?”

KISTELEKI DÓRA: Engem néző Isten

SZEPESI ZSUZSANNA

...és újra...

kettesben József Attilával

Sokaknak mára csak talány,
mi neked akkor nagyon fáj:
fényes homlokod mögött
dörömbölt a századelő
ezernyi gondja.
Szívedre fagyott a magány,
míg megváltást kerestél
– szövetségest, hogy majd megoldja.
Az emberhez méltó gondokat
máig súlyossá ólmozta
az önös érdek:
kevés az igaz, s a valódi,
de a bánat temérdek.

(Az idézett sorok József Attila: *Ars poetica c. verséből* valók.)

Mert íme:
itt van az új század,
a huszonegyedik, s benne
annyi nyomorúság megelevenedik.
Még most sem „... nagy az ember,
De képzelet, hát szertelen.”
Azt úzi, tapossa,
mi azzá tehetné:
„a szellem és a szerelem!”
Hová tart hát a világ?
Szavaid itt izzanak,
lúktetnek a mában,
és mutatnák az utat
az ember magányában.
Jaj, de Rád ki figyel?
Vigyázó tüzed
erőszak oltja el.

Pusztulás lehet az ára,
mégsem ügyelünk a mára!

ERDÉLYI MELINDA

Elif Shafak: „mindig nomádnak tartottam magam...”

„Az ember történetek mesélője. Történeteinek elmondásával képessé válik túllépni önmagán. A történetek nem képesek lerombolni a mentális falakat, de léket üthetnek rajtuk. Ezekon a réseken keresztül pedig bepillantást nyerhetünk egymás világába, és ezáltal talán jobban megérthetjük azt.”

Erre a gondolatra építve írja műveit Elif Shafak (törökül: Şafak), a legnépszerűbb török női szerző. Eddig tizenöt könyve jelent meg. Angol és török nyelven írt könyveit több mint harminc nyelvre fordították le. Számos díjat, nemzetközi elismerést tudhat magáénak. Művei kedvelt témája az identitás, vagy annak válsága, a kisebbségek és az anyanyelv kérdése, de sokat foglalkozik a nők helyzetével is. Művei, akárcsak élete, egyfajta keresztmetszetet adják a különböző kultúráknak.

Franciaországban, Strasbourgan született, török szülők gyermekeként. Kisgyermekként élte meg szülei válását. Édesanyjával végül visszatért szülőföldjére. Egyedülálló anya egyetlen gyermekeként nőtt fel. Saját elmondása szerint, ankarai éveit során a nőiség két oldalát is megismerte. Egyik oldalon ott volt az édesanyja: egy tanult, nem vallásos, modern török asszony, míg a másik oldalon a nagyanyja, aki sokkal inkább volt spirituális, kevésbé tanult, és kevésbé racionális: kávézacsból próbálta kiolvasni a jövőt, s kabalákat készített szemmel verés ellen.

Az író nő beszámolója szerint, gyerekkorában sokan látogatták nagyanyját különféle bőrproblémáktól szenvedő betegek. Ilyenkor nagyanyja fogott egy piros almát, és annyi tüskét szúrt az almába, ahány szemölcsötől meg akarta szabadítani a beteget. Ezt követően a tüskéket körberajzolta. Amikor pedig arról kérdezte nagyanyját, hogy mégis mitől gyógyulnak meg ezek az emberek, azt felelte: nem szabad a körök erejét alábecsülni. Így működnek az emberi kapcsolatok is.

„Ha valamit meg akarsz semmisíteni az életben, legyen szó szemölcsről, szégyenről, vagy az emberi lélekéről, mindössze annyit kell tenned, hogy vastag falakat húzol köré, míg végül az teljesen kiszárad belül. Mind valamilyen társadalmi vagy kulturális körben élünk, beleszületünk egy bizonyos családba, nemzetbe vagy osztályba. De ha nem látunk túl saját világunkon, akkor mi magunk is elsorvadunk legbelül. Képzeletünk összezugszorodik, szívünk megkeményedik, emberségünk elhal. Ha olyan emberek között élünk, amilyenek mi magunk is vagyunk, az olyan, mintha saját magunk tükörképeivel volnánk körülveve. Van egy másik szokás a török nők körében: bársonnyal takarják le a tüköröket, vagy falnak befelé fordítva akasztják fel őket. Ez a régi keleti szokás azon az elképzelésen alapul, hogy nem szerencsés, ha az ember túl sok időt tölt el önmaga tükörképének bámulásával.”

Shafak úgy véli, hogy számos ellentét és félreértés abból adódik, hogy az emberek bizonyos csoportok köré szerveződve határozzák meg helyüket a világban, melynek szükségszerű velejárója, hogy sztereotípiákat gyártanak azokról, akik nem az ő csoportjukba tartoznak. Úgy gondolja, hogy ebből az ördögi körből a történetek erejével léphetünk ki. „Számomra az írás olyan, mint egy transzcendentális utazás más emberek életébe, új lehetőségek világába” – vallja Elif Shafak.

Nem véletlen, hogy történetei különféle társadalmakban és kultúrákban játszódnak. Szerelem című regényében egy amerikai háziasszony és egy török férfi lassan kibontakozó szerelmének történetét, és ezzel párhuzamosan a 13. században élő híres muszlim hittudós és misztikus költő, Rumi, valamint a vándordervis Semsz közötti barátságot dolgozza fel. A város tükrei a spanyol inkvizíció elől az Oszmán Birodalomba menekülő ibériai zsidókról szól. Az építészinas című könyve a 16. századi Isztambulban játszódik, ahol a palota életébe nyerhetünk bepillantást Dzsihán, az építészinas szemszögén keresztül. Becsület című regénye egy kurd faluban született két ikerlány életét dolgozza fel. A regényben az

ottani nők hátrányos helyzetét veszi górcső alá. Az egyik lányt feleségül veszi egy török fiú, aki velük külföldre költözik, de képtelenek maguk mögött hagyni kulturális beidegződéseiket.

A kulturális sztereotípiák káros voltára a szerző nem csak műveiben hívja fel a figyelmet. Madridi emlékeit felidézve mesélte el, hogy miként találkozott gyermekként első ízben a kulturális sztereotípiák világával. Amikor édesanyja diplomata lett, Madridba költöztek, ahol Shafak egy soknemzetiségű iskolában kezdte meg tanulmányait. *„Az osztályunk bár meglehetősen sokszínű volt, de ez nem jelentette azt, hogy ebből kifolyólag magától értetődően egyben kozmopolita és egalitárius is lett volna. Ebben a közegben a gyerekekre nem, mint önálló individuumokra, hanem, mint valami náluknál sokkal nagyobb dolog képviselőire tekintettek. Iskola-társaim az Éjjeli Expressz című filmről kérdezték, amelyet nem láttam korábban. Tudni akarták, hogy naponta hány doboz cigarettát szívok el, mert azt gondolták, minden török erős dohányos, és azt találgatták, hogy mikortól kezdek fejkendőt hordani. Megtanultam tehát, hogy ez a három sztereotípiát élte az emberek fejében a hazámról: politika, cigaretta és fejkendő. Spanyolország után Jordániában éltünk, majd Németországban, míg végül visszatértünk Ankarába. Akkoriban értettem meg, hogy az egyetlen dolog, amelyet mindenhol magammal vihetek, az a fantáziám. Történeteim jelentették számomra a viszonyítási pontot, a koherenciát és a folytonosságot. Húszas éveimben Isztambulba költöztem, egy sokféleségtől vibráló közösség szomszédságába, ahol aztán több novellámat is írtam. Az 1999-es földrengéskor Isztambulban tartózkodtam. Amikor hajnali háromkor kirohantam az épületről, valami olyat láttam, amelyről földbe gyökerezett a lábam. Volt ott egy bolt, amelynek a tulajja egy zsémbes öregember volt, aki nem árult alkoholt, és soha nem beszélt a társadalom peremére szorultakkal. Aznap éjszaka azonban egy hosszú fekete parókás transzvesztita mellett ült, akinek a szemfesték teljesen lefolyt az arcán. Az öreg kinyitott egy doboz cigarettát, és remegő kézzel kínálta a mellette ülőt. A mai napig így él a fejemben az az éjszaka: a konzervatív boltos öregember, és a síró transzvesztita együtt dohányoznak a járdán ülve. Amikor szembesülünk az élet múlandóságával, a világban fellelhető különbségek semmivé lesznek, és mind egygéválunk, még ha csak néhány órára is. Mindig is hittem abban, hogy a történeteknek is hasonló hatása van az emberekre. Amikor egy jó regényt olvasunk, magunk mögött hagyjuk kényelmes otthonunkat, kimegyünk az éjszakába, és olyan embereket ismerünk meg, akikkel sohasem találkoztunk korábban.” – meséli Shafak.*

Az író kitér azonban arra is, hogy bár a kitalált történeteknek nagy ereje van, mégis fontos őket helyükön kezelni. Shafak 2006-ban megjelent *Az isztambuli fattyú* című regénye nagy port kavart, amelyért a „török nép megsértésével” vádolták meg az írónt, ugyanis a könyv egyik szereplője nyíltan beszél a török-örmény konfliktusról. A regény egy Amerikába elszármazott örmény család nőtagjainak, valamint egy Isztambulban élő török családnak a történetét meséli el. Az örmény Armanoush Törökországba utazik, hogy felkutassa családjá múltját. Kint tartózkodása során ismerkedik meg Asyával, az isztambuli fattyúval, és bár hamar kiderül, hogy a két lány teljesen különböző, mégis barátság alakul ki kettejük között. Míg Armanoush gyökereit és családjá múltját igyekszik felkutatni, addig Asya csak gyenge szálon kapcsolódik múltjához és kultúrájához.

A botrányral szembesülve Shafak megjegyezte: *„mindig is nomádnak tartottam magam: fizikálisan és spirituálisan egyaránt. Történeteim mindenhol el-kísérnek, és összetartja széteső darabjaimat és emlékeimet, mint valami egzisztenciális ragasztó. De rájöttem arra, hogy a történetek elvesztik varázslatukat, amint többnek tekintik őket pusztán történeteknél. Amikor az egyik írásom megjelent angolul, érdekes kritikát kaptam egy irodalomkritikustól. Azt mondta, „tetszett a könyved, de bárcsak másként írtad volna meg. Sok spanyol és amerikai karakter van benne, de csak egy török, ráadásul az is férfi.” Megértettem, hogy az, amit várt tőlem, az az identitásom megnyilvánulása volt. Egy török nőt keresett a könyvben...”*

Gyakran esik szó arról, hogy a történetek megváltoztatják a világot, de azt is látnunk kell, hogy az identitáspolitika hogyan befolyásolja a történetek világát. Sok író érzi ezt a nyomást, de leginkább a nem nyugati írók. (...) Az írókra nem mint kreatív individuumokra tekintenek, hanem, mint saját kultúrájuk képviselőire...

Csehov azt mondta, hogy egy probléma megoldása, és a jó kérdést feltenni, két különböző dolog. Úgy gondolom, csak az utóbbi a művész felelőssége... Ki kell lépniünk saját kulturális gettónkból, hogy megértsük másokét.” Az író szívesen hivatkozik Yunus Emre költőre, aki a 13-14. században alkotott, és így fogalmazott: *„Gyertek, ismerjük meg egymást / Könnyítsük meg a dolgunkat / Szeressünk, és szeressenek / A világ múlandó.”*

E.S. magyarul megjelent művei: *Szerelem, Az isztambuli fattyú, Becsület, Az építészinas, A Bolhapalota, A város tükei, Fekete tej.*

SPANGEL PÉTER

Amor/Jézus

A reformációra emlékezve, a Magyar Állami Operaház több mint 80 év után újra műsorára tűzte Giacomo Meyerbeer dalművét, A hugenottákat. Az 1836-ban, Párizsban bemutatott, öt felvonásos nagyopera alapjául Prosper Mérimée (1803-1870) IX. Károly uralkodásának krónikája (Chronique du Règne de Charles IX) című regénye szolgált.

Az író regénye nyomán komponálta Bizet a Carment. A hugenották szintén jelentős sikert hozott, az elkövetkező évszázadban a hiteles statisztikák szerint 1126 előadáson hódította meg a közönséget. A francia zeneszerző, Berlioz is elragadtatással nyilatkozott a műről. „Egy zenei enciklopédia, amely elegendő zenei anyagot tartalmaz húsztalagos operához” – lelkesedett a mester.

Mérimée egyébként régészként, művészettörténészként is maradandót alkotott, irodalmi jelentőségét azért is tartják sokra, mert bár témaválasztásában romantikusnak mondható, elbeszélői stílusában meghaladta/megelőzte korát; vérbeli kispikus, aki az elhallgatás és a visszafogottság művésze volt egyben.

Tárgyalt műve, az 1572 augusztusában, Párizsban lezajlott Szent Bertalan éji kegyetlen vérengzés idején játszódik. A Meyerbeer-i operaváltozatot most Szikora János rendezésében láthatjuk. A katolikusok és a protestánsok szemben állását korhű, eltérő színű jelmezek jelzik, a díszletek látványosak, a tömegjelenségek jól megrendezettek. (A jelmezeket Kovács Yvette Alida jegyzi, a díszlet Horesnyi Balázst dicséri.) A színpad háttérét betöltő, fekete alapszínű, mozgatható, fehér betűformákból alakult, folytonosan változó szavak – BACCHUS/AMOR, AMOR/JÉZUS, REMÉNY, KERESZT, IRGALOM – a nézőt segítik a történet értelmezésében, de a látványt, a hatást is erősítik. A záró képben, a Szent Bertalan éji kegyetlen mészárlást felidéző jelenetben megdöbbentő hatású, ahogy az IRGALOM betűi darabokra esnek szét.

Erős alakítások teszik drámaivá, fajsúlyossá a produkciót. Kolonits Klára Valois Margit királynő szerepében pedig valósággal tündökölt.

Nyugatplusz 20.

Független szépirodalmi folyóirat

V. évfolyam 4. szám · 2017 Tél

Fővédnök: Konyári János 1951-2017
Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila
Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc
Művészeti vezető: Kovács Gábor
Olvasószerkesztő: Spangel Péter
Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
 Petőcz András (elnök), Bolemant László,
 Kálloy Molnár Péter, Bíró József (Kilátó)

Szerkesztőségi e-mail (írásművek küldése): happycaroffice@gmail.com
Szerkesztőségi e-mail (lappal kapcsolatos információk): nyugatplusz2012@gmail.com
Külön köszönet Miske Emőnek és Gulyás Györgynek.

Felelős kiadó: EREF Hírügynökségi, Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti Társaság (1103, Budapest, Noszlopy utca 52. 1/3.)
Kapcsolat: erefbt@gmail.com

Az Újnyugatos művészek fogadóórája:
 minden hónap utolsó péntekén 16 órától a Hadik Kávéház újnyugatos tőrszasztalánál.

A Nyugat Ma első száma 2010. október 23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila
 Az Újnyugatos Irodalmi Kör bejegyzése: 2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.
Terjesztés: Lapker Zrt. (1097 Budapest, Táblás u. 32.)

Kiemelt terjesztési pontok: Lapker Zrt. országos hálózata, Írók Boltja.

Az áruhelyek részletesen megtalálhatók a lap Facebook oldalán.

Előfizetéssel és terjesztéssel kapcsolatos egyéb információ:
nyugatplusz2012@gmail.com

HU ISSN 2064-2458
 A **Nyugatplusz** következő száma 2018. március 6-án jelenik meg.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatók. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

BOLEMANT LÁSZLÓ

át az Erzsébet hídon

útiterv szerint haladok: metró, majd a Duna-part, visszanezék a Bálna felé, egy biciklis kikerül, a lépcsőn egy horgász, lejjebb kivetett uszadékfa, tovább, a szálloda hajója emelkedik és merül.

felsétálok a hídra – a másik felén a templom...
a folyó hömpölyög, a forgalom áramlik,
személytelen és személyes történeteket vetít
a kocsik lámpája az útra és a palotákra is.

a mozgó árnyékok üres képtárak falaira kúsznak,
egész estés tárlatnyitást játszik az autós mozi,
járművön érkezik még újabb fény-árnyék-múzsza,
s három lyukkamera feljebb mindent rögzít.

kívül és belül is sokféle ember jár itt –,
idegen, vagy utcára épp leugró helyi,
turista, hajléktalan, parkolóőr, bárók,
kacatok, kincsek kidobói.

a két palota kapuszárnyai erős fényben
fogadnak – kontrasztos vonalak, őszi rap,
s estére az utcák hangos délutánját kiszínezik
a párás sötétbe dermedt háromszögek.

B E L V Á R O S
A JÖVŐ ÁROSA

támogatásával.

*„Óh szent Ritmus, örök szerelem nagy ritmusa, évek
ritmusa, Isten versének ritmusa – mily kicsi minden
emberi történés! a tél puha lépteit hallom”*

Babits Mihály

A MOLNÁR-C. PÁL MŰTEREM – MÚZEUM AJÁNDÉKA A NYUGAT PLUSZ OLVASÓINAK!

A mű címe:

Molnár-C. Pál: Sielő nő

Molnár-C. Pál (1894–1981) festőművész a Gellérthegy oldalában, egy Ménesi úti villában élt és alkotott 50 éven át. Halála után, 1984-ben kisebbik lánya, dr. Csillag Pálné Éva, családi gondozású magánmúzeumot hozott létre, ahol a művek a születésük helyén láthatók.

A múzeum címe: 1118 Budapest, Ménesi út 65.

E-mail: info@mcpmuzeum.hu